

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

VYHODNOCENÍ PLNĚNÍ KONCEPCE BOJE PROTI EXTREMISMU PRO ROK 2015

**Ministerstvo vnitra
Odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality
Praha 2016**

**Vyhodnocení plnění Koncepce boje proti extremismu pro rok 2015 bylo
schváleno vládou dne . května 2016 usnesením č.**

Text neprošel jazykovou ani stylistickou úpravou.

OBSAH

1. Komunikací proti demagogii.....	5
1.1. Otevřené a zodpovědné zpravodajství a PR.....	5
1.2. Internet bez nenávisné propagandy.....	5
1.3. Protiextremistická kampaň.....	6
2. Vědomostí proti totalitářům.....	7
2.1. Vzdělávání žáků a učitelů.....	7
3. Jednotná protiextremistická platforma.....	8
3.1. Prevence.....	8
3.2. Města a obce.....	13
4. Odbornost a imunita.....	13
4.1. Vzdělávání policistů.....	13
4.2. Organizační opatření v Policii ČR.....	14
4.3. Vzdělávání soudců a státních zástupců.....	16
4.4. Systémové a pašální zamezení infiltrace extremistů.....	16
5. Efektivně a korektně proti násilí.....	20
5.1. Bezpečnostní opatření při extremistických akcích.....	20
5.2. Oběti trestné činnosti z nenávisi.....	21
6. Protiextremistické aktivity nad rámec Koncepce boje proti extremismu pro rok 2011.....	22
6.1. Ministerstvo vnitra.....	22
6.1.1. Oblast prevence.....	22
6.1.2. Oblast výzkumu.....	27
6.1.3. Oblast vzdělávání.....	28
6.1.4. Oblast integrace cizinců.....	30
6.1.5. Oblast mezinárodní spolupráce.....	30
6.2. Ministerstvo práce a sociálních věcí.....	31
6.3. Ministerstvo kultury.....	32
6.3.1. Oblast církví a náboženských společností.....	32
6.3.2. Oblast médií a audiovize.....	33
6.3.3. Oblast regionální a národnostní kultury.....	33
6.3.4. Oblast umění, literatury a knihoven.....	34
6.3.5. Oblast ochrany movitého kulturního dědictví, muzeí a galerií.....	34
Muzeum romské kultury.....	34
Památník Terezín.....	35
Památník Lidice.....	36
Národní muzeum - Náprstkovo muzeum.....	36
Náprstkovo muzeum má jako jednu z hlavních činností seznamování s kulturou, náboženstvím, historií a současností národů a etnik jiných zemí, zejména mimoevropských.	36
6.4. Ministerstvo spravedlnosti.....	36
6.4.1. Státní zastupitelství.....	36
6.4.2. Probační a mediační služba.....	38
6.4.3. Institut pro kriminologii a sociální prevenci.....	39
6.4.4. Oblast vězeňství.....	41
6.5. Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy.....	41
7. Seznam použitých zkratk.....	45

Úvod

Koncepce boje proti extremismu pro rok 2015 byla schválena usnesením vlády č. 389 ze dne 25. května 2015. Při jejím vyhodnocení byla zachována struktura předchozích koncepčních dokumentů, tedy dělení na pět pilířů:

- 1) Komunikací proti demagogii.
- 2) Vědomostí proti totalitářům.
- 3) Jednotná protiextremistická platforma.
- 4) Odbornost a imunita.
- 5) Efektivně a korektně proti násilí.

V druhé části dokumentu jsou uvedeny další aktivity uskutečněné orgány státní správy, které nejsou vždy primárně protiextremistické, boji s extremismem ale napomáhají. V závěru je uveden seznam zkratk.

Podkladovými materiály přispěli, kromě Ministerstva vnitra a Policie ČR, zástupci resortů státní správy, konkrétně spravedlnosti, obrany, školství, mládeže a tělovýchovy, kultury, práce a sociálních věcí a dále Úřadu vlády a Nejvyššího státního zastupitelství.

1. Komunikací proti demagogii

1.1. Otevřené a zodpovědné zpravodajství a PR

- Pravidelně aktualizovat stávající informační a analytické materiály na webových stránkách. Zajistit jejich snadnou dostupnost. Pravidelně publikovat zprávy o scéně od Odboru bezpečnostní politiky a prevence kriminality Ministerstva vnitra.
- Aktivně kontaktovat novináře a zodpovědně jim poskytovat informace s přidanou hodnotou. V případě informování o extremistické agresi volit ofenzivní přístup zohledňující, respektive předvídající, možné dopady těchto násilností. Platí zásada nulové tolerance vůči násilnostem ze strany extremistů.
- Korektně informovat o pachatelích z hlediska národnosti, respektive etnicity.

Gesce: Ministerstvo vnitra, Policie ČR, Úřad vlády ČR.

Termín: průběžně.

Způsob plnění:

Ministerstvo vnitra a Policie ČR:

Ze strany MV ČR byly pravidelně podávány informace včetně kvartálních zpráv. Většina informací je k dispozici ve specializované sekci k extremismu: <http://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-hrozby-337414.aspx?q=Y2hudW09NA%3d%3d>, či v sekci zpravodajství. Rovněž docházelo k pravidelnému informování ze strany relevantních složek PČR. Pravidelně byly poskytovány informace zástupcům médiím i široké veřejnosti. V rámci PČR se komunikaci s veřejností věnují kurzy pro velitele bezpečnostních opatření, kurzy pro antikonfliktní týmy a instrukčně metodická zaměstnání tiskových pracovníků. Pro potřeby PČR byly k tomuto vytvořeny i metodické materiály.

Úřad vlády:

Úřad vlády a zejména pak Agentura pro sociální začleňování pravidelně zveřejňovaly relevantní aktuální informace, k dohledání jsou např. na www.vlada.cz, či www.socialni-zaclenovani.cz.

1.2. Internet bez nenávistné propagandy

- Pokračovat v činnosti policejní internetové Helpline pro hlášení nelegálního a nežádoucího obsahu pro veřejnost. Na konci roku 2015 činnost Helpline vyhodnotit.
- Komunikovat s komerčními subjekty v případě výskytu nelegálních extremistických obsahů na Internetu hostovaných na serverech třetích zemí. Ministerstvu vnitra poskytnout součinnost v případě potřeby a v rámci své působnosti Ministerstvo průmyslu a obchodu.

Gesce: Ministerstvo vnitra, Policie ČR a v případě druhého úkolu i Ministerstvo průmyslu a obchodu.

Termín: 31. prosince 2015.

Způsob plnění:

V oblasti potírání nelegálního obsahu internetu bylo v rámci **Helpline** v roce 2015 zaznamenáno **3173** podání občanů. Šíření nenávistné propagandy se týkalo **cca 200** podání.

Další podněty byly doručeny dalším policejním útvarům. Útvar pro odhalování organizovaného zločinu SKPV PČR zpracoval za rok 2015 celkem 291 podání, které se z části týkaly i projevů na internetu. V souvislosti s šířením nenávistné propagandy probíhalo ze strany Policie ČR šetření např. k webovým stránkám White media.

Ministerstvem vnitra nebyla vyžadována po Ministerstvu průmyslu a obchodu součinnost ve věci komunikace s komerčními subjekty.

1.3. Protiextremistická kampaň

- Pokračovat v realizaci celostátní kampaně upozorňující na problematiku násilí z nenávisti, zaštitěnou Agenturou pro sociální začleňování.

Gesce: Úřad vlády.

Termín: 31. prosince 2015.

Způsob plnění:

Kampaň proti rasismu a násilí z nenávisti probíhá v letech 2014-2016. Je rozložena do několika aktivit, které se věnují odlišným cílovým skupinám.

Největší součástí projektu je **Mediální kampaň** cílená na tzv. mladé dospělé. Jde o celostátní kampaň probíhající na sociálních sítích, v masmédiích a ve veřejném prostoru. Hlavní činností práce na sociálních sítích (Facebook, Twiter) je šíření článků a informací týkajících se témat násilí z nenávisti s následnou moderací diskuse. Některý obsah je přímo generován projektovým týmem (např. „sociální experiment“ s interakcí občanů českého města s uprchlickou rodinou) a je virálně sdílen napříč sociálními sítěmi. Tato činnost má přesah i do masmédií, které reagují na důležité obsahy na sociálních sítích. Projektový tým se také věnuje vyvracení tzv. hoaxů, kde slouží redakcím masmédií i angažované veřejnosti. V celostátních televizních kanálech byly odvysílány spoty s tematikou prevence násilí z nenávisti „Jsme v tom společně!“. Ve spolupráci s lokálními galeriemi jsou realizovány tematické výstavy podporující respekt k odlišným kulturám. Po celé ČR vznikají tzv. Hate Free zóny (zájmové kluby, fitness centra, kavárny apod.). To vše míří k budování tzv. Hate Free kultury, tedy sociální značky, která apelem na racionalitu a humanitu vyvažuje tlak extremisticky orientovaných hnutí na sociálních sítích.

Vzdělávací aktivity pro policii byly připravovány na základě Memoranda o spolupráci mezi Agenturou pro sociální začleňování a Policejním prezidiem České republiky. Cílem školení je seznámit účastníky a účastnice s tématem předsudečného násilí a trestných činů z nenávisti v rámci činnosti Policie České republiky a městské policie. Školení jsou připravena ve třech blocích: 1) Násilí z nenávisti: prevalence, incidence, pachatelé a ohrožené skupiny; 2) Násilí z nenávisti a právo; 3) Oběti násilí z nenávisti jako zvlášť zranitelné oběti, jejich práva a základy prevence sekundární viktimizace. Cílovými skupinami jsou zástupci pořádkové policie a vedoucí zástupce městské policie v Ústeckém a Moravskoslezském kraji, dále pak tiskoví mluvčí po celé České republice, celkem jde o 400 účastníků kurzů. V roce 2015 byla připravena metodika včetně instruktážních videí a manuálů pro policisty i oběti trestných činů, realizace samotných školení je plánovaná na rok 2016.

Dalšími skupinami podpořenými projektem budou **zástupci místních samospráv, veřejné správy a občanské iniciativy v sociálně vyloučených lokalitách** (sdílení dobré praxe pro sociální začleňování) a **desítka škol** v Moravskoslezském a Ústeckém kraji, kde

bude pilotována školní mediace (peer-mediace realizovaná žáky a také mediace vedená učitely) jako prostředek prevence násilí na školách. V roce 2015 probíhaly přípravné práce, realizace proběhne v roce 2016.

Informační bázi rozšíří **výzkum vnitřní migrace a lichvy v sociálně vyloučených lokalitách**. Jeho výsledky budou známy až v první polovině roku 2016, v roce 2015 probíhaly přípravné práce.

Agentura pro sociální začleňování plánuje v roce 2016 finalizaci plánovaných aktivit a v následném období se bude připravovat na pokračování zejména Mediální kampaně. Ostatní aktivity zařadí do své běžné agendy (sdílení dobré praxe, výzkumy) nebo po pilotním ověření předá jednotlivé metodiky partnerským organizacím (Policejní prezidium ČR, zájmové nestátní neziskové organizace apod.).

2. Vědomostí proti totalitářům

2.1. Vzdělávání žáků a učitelů

- Podpora projektů primární prevence na školách a školských zařízeních zaměřených na prevenci kriminality, kde jednou z priorit je i oblast extremismu.
- Plnit úkoly v Národní strategii primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2013-2018.
- Podporovat další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti primární prevence rizikového chování ve školách, školských zařízeních a v zařízeních pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy zaměřené na oblast prevence extremismu.
- Stávající informační a analytické materiály v rámci primární prevence extremismu na webových stránkách pravidelně aktualizovat a doplňovat.

Gesce: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.

Termín: 31. prosince 2015.

- Poskytovat všestrannou pomoc a podporu při provádění stávajících preventivních, vzdělávacích projektů ze strany Ministerstva vnitra a Policie ČR.

Gesce: Ministerstvo vnitra a Policie ČR.

Termín: 31. prosince 2015.

Způsob plnění:

Na rok 2015 bylo vyhlášeno dotační řízení v rámci **Programů na podporu aktivit v oblasti prevence rizikového chování u dětí a mládeže** v působnosti Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „MŠMT“). Resort vyčlenil ze svého rozpočtu cca 20 mil. Kč, z čehož oblast prevence kriminality, která obsahuje i oblast prevence extremismu, byla podpořena částkou 8.116.018,- Kč. Příjemci dotací byly školy, školská zařízení a nestátní neziskové organizace, které pracují s dětmi a mládeží.

MŠMT v roce 2013 vydalo **Národní strategii prevence rizikových projevů chování u dětí a mládeže** v působnosti resortu školství, mládeže a tělovýchovy na období 2013 – 2018 (dále jen „Strategie“). Strategie je zveřejněna na webových stránkách MŠMT. MŠMT plní průběžně úkoly obsažené ve Strategii.

V roce 2015 bylo v rámci dotačního řízení na realizaci aktivit v oblasti rizikového chování podpořeno i **vzdělávání pedagogických pracovníků** v oblasti primární prevence rizikového chování zaměřené na oblast prevence extremismu. Vzdělávací programy s tematikou extremismu má ve své nabídce také **Národní institut pro další vzdělávání** v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků.

Informační a analytické materiály na webových stránkách www.msmt.cz a www.prevence-info.cz jsou pravidelně aktualizovány a doplňovány. Tyto webové stránky jsou snadno dostupné všem subjektům v oblasti primární prevence i všem dalším zájemcům o tuto oblast.

Detailní informace k aktivitám MŠMT jsou uvedeny v kapitole 6.5.

3. Jednotná protiextremistická platforma

3.1. Prevence

- Zpracovat novou Strategii prevence kriminality v České republice na období 2016 až 2020, která bude reagovat na aktuální i trvale zvýšené bezpečnostní rizika.
- Zajistit podporu projektům zvyšujícím bezpečí v sociálně problémových lokalitách a nedávat tak záminky kritikům úrovně bezpečnosti vedoucích až k extremistickým názorům a projevům. Především se bude jednat o zajištění podpory projektům Asistent prevence kriminality a Domovník – preventista a jejich šíření do dalších potřebných lokalit.
- Ministerstvo vnitra ve spolupráci s Policií ČR a Úřadem vlády ČR připraví aktivity zaměřené na podporu obětí lichvy, prevenci lichvy a na zvýšení efektivity odhalování a vyšetřování případů lichvy. Tyto aktivity se budou konat v průběhu roku 2015 za participace obcí a jejich odborných pracovníků (terénní sociální pracovník, kurátor pro dospělé, romský poradce) a za účasti nestátních neziskových organizací.
- V činnosti bude pokračovat „Pracovní skupina pro řešení problémů sociálně vyloučených lokalit“, bude nadále monitorovat plnění již uložených úkolů ke zvýšení bezpečí v sociálně vyloučených lokalitách, identifikovat problémy dosud nedostatečně řešené a iniciovat jejich řešení.
- Prohlubovat aktivní integrační politiku, pokračovat v projektech integrace cizinců.

Gesce: Ministerstvo vnitra a Policie ČR.

Termín: 31. prosince 2015.

Způsob plnění:

Vláda schválila **Strategii prevence kriminality v České republice** na období 2016 až 2020 dne 25. ledna 2016. Obsah předkládané Strategie reaguje na aktuální i trvale zvýšená bezpečnostní rizika včetně problematiky extremismu. Priority v oblasti prevence kriminality od roku 2016 jsou následující:

- Rozvoj systému prevence kriminality, posilování spolupráce, kompetencí a kapacit relevantních partnerů.

- Poskytování pomoci a poradenství obětem trestné činnosti se zaměřením na skupiny zvlášť zranitelných obětí.
- Práce s pachateli trestné činnosti, zaměřením na narůstající problém kriminální recidivy a na účinnější resocializaci pachatelů.
- Komplexní přístup k prevenci kriminality v sociálně vyloučených a jiných rizikových lokalitách.
- Reakce na nové hrozby a trendy v oblasti bezpečnosti a veřejného pořádku – informační kriminalita, ochrana měkkých cílů před terorismem či útoky narušených jedinců, kriminalita cizinců a na cizincích ad.

Do konce června 2016 předloží Ministerstvo vnitra **Akční plán** s úkoly k naplnění těchto priorit a cílů Strategie. Na jejich realizaci bude v letech 2016 až 2020 z rozpočtu Ministerstva vnitra vyčleněno minimálně **300 milionů Kč** (tj. nárůst o téměř 5 % oproti předchozímu období). Teprve po schválení Akčního plánu bude možné konkretizovat jednotlivé úkoly pro konkrétní roky, tedy i rok 2016.

MV realizovalo a podporovalo celou řadu specifických projektů prevence kriminality v sociálně vyloučených lokalitách. Detailní informace **o asistentech prevence kriminality, o domovnících – preventistech, o vzdělávání pracovníků z oblasti prevence kriminality v aktuálních tématech prevence kriminality a rizikových jevů se zaměřením na sociálně vyloučené lokality a o vzdělávání strážníků a policistů působících v sociálně vyloučených lokalitách** jsou k dispozici v kapitole 6.1.1 Oblast prevence.

Ministerstvo vnitra ve spolupráci s Policií ČR a Úřadem vlády ČR připravilo na počátku roku 2015 **aktivity zaměřené na podporu obětí lichvy, prevenci lichvy a na zvýšení efektivity odhalování a vyšetřování případů lichvy**. Tyto aktivity se měly realizovat v průběhu roku 2015 za participace obcí a jejich odborných pracovníků (asistent prevence kriminality a jejich mentoři, terénní sociální pracovník, kurátor pro dospělé, romský poradce) a za účasti nestátních neziskových organizací. Bohužel k vlastní realizaci aktivit nedošlo, ač bylo vše ze strany všech dotčených subjektů řádně připraveno. Důvodem byla nejen změna personálního obsazení Agentury pro sociální začleňování, ale praktický její rozpad; nebylo s kým připravené aktivity realizovat.

V činnosti pokračovala **Pracovní skupina pro řešení problémů sociálně vyloučených lokalit svým třetím zasedáním**. Řešila mj. dávky na bydlení, podporu sociální práce, sociální bydlení, sociální začleňování, podporu průmyslových zón a brownfields, připravované změny v oblasti výkupu kovových odpadů, vývoj bezpečnostní situace, boj proti drogové kriminalitě, kontrolu ubytoven ze strany Policie ČR a dalších orgánů, poskytování informací představitelům samosprávy ze strany Policie ČR při mimořádných událostech, podporu prevence kriminality v sociálně vyloučených lokalitách, další fungování a financování projektu Asistent prevence kriminality, možnosti kontroly migrace sociálně deprivovaných osob a rodin, chystané změny v evidenci pobytu, připravované změny v oblasti přestupkového práva a aktuální situaci Agentury pro sociální začleňování a přípravu na čerpání prostředků pro koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám.

Ke všem tématům proběhla obsáhlá diskuse a byly stanoveny závěry, které plní či budou plnit jednotlivé zastoupené subjekty a které obsahují monitorování plnění již uložených úkolů ke zvýšení bezpečí v sociálně vyloučených lokalitách, identifikování problémů dosud nedostatečně řešených a iniciování jejich řešení. Činnost a zaměření pracovní skupiny bude i nadále pokračovat v roce 2016.

Ministerstvo vnitra vládě předložilo **Strategii migrační politiky ČR včetně komunikace tématu migrace směrem k veřejnosti** (usnesení vlády č. 621 ze dne 29. července 2015 ve znění usnesení vlády č. 824/2015). V závěru roku 2015 byla vládě předložena aktualizovaná „**Koncepce integrace cizinců - Ve vzájemném respektu**“ a navazující materiál **Postup při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců v roce 2016**. Součástí Koncepce je Analýza aktuální situace v oblasti integrace cizinců.

Za realizaci integrační politiky vlády jsou odpovědná jednotlivá ministerstva. Koordinátorem politiky integrace cizinců v České republice je z rozhodnutí vlády Ministerstvo vnitra.

Cílem integrační politiky je podpořit nekonfliktní soužití s cizinci, zajistit sociální soudržnost obyvatel země, zabránit vzniku negativních sociálních jevů a zajistit ochranu práv a bezpečnost všech obyvatel České republiky.

Politika integrace cizinců na území ČR reagovala v r. 2015 na změny v migrační situaci a zaměřila se **na systematické vyhodnocování postavení cizinců** v České republice. Zvýšil se důraz na **zkvalitnění obsahu** a distribuce integračních opatření, **spolupráci s regionální a lokální veřejnou správou** a na rozšíření spektra subjektů podporujících integraci. Klíčovým partnerem pro spolupráci v oblasti integrace cizinců je **regionální a lokální samospráva**.

MV se nadále soustředilo především na podporu přenesení integrace na regionální a lokální úroveň. V roce 2015 poskytovala služby cizincům i veřejné správě regionální **Centra na podporu integrace cizinců ve 13 krajích ČR**. Významným přínosem Center je pravidelný čtvrtletní monitoring situace a postavení cizinců v regionu.

Na lokální úrovni byly realizovány **integrační projekty obcí v 10 městech či městských částech**. Projekty byly realizovány samosprávami obcí a finančně podpořeny dotací ministerstva vnitra. Jejich cílem je řešení potenciální nebo aktuální krizové situace ve vybraných městech s významným počtem cizinců, dále pak působit proti stereotypům xenofobie, snížit podporu případným extremistickým aktivitám, rozptýlit obavy a pocit ohrožení z cizinců. Zároveň napomáhají cizincům v začlenění do společnosti, zvyšují jejich povědomí o právech a povinnostech, usilují o zamezení jejich manipulovatelnosti, zneužívání a závislosti na zprostředkovatelích. Překvapivě velký počet samospráv projevuje zájem o nový projekt v roce 2016 nebo jeho pokračování.

Projekty Center stejně jako projekty obcí byly realizovány za přímé **spolupráce s nestátními neziskovými organizacemi (NNO)** a dalšími subjekty.

Ministerstvo vnitra v r. 2015 pokračovalo v systematickém monitorování a vyhodnocování situace a postavení cizinců v ČR i vzájemných vztahů na lokální, regionální i celostátní úrovni. Tento **monitoring** byl založen především na analýzách situace ze závěrečných zpráv projektů obcí i projektů NNO dotovaných MV a zejména na pravidelném čtvrtletním hodnocení situace ze strany Center na podporu integrace cizinců. Průběžný monitoring situace a vzájemných vztahů může sloužit jako systém včasného varování a podnět k rychlé reakci či řešení identifikovaného problému v přímé spolupráci se samosprávami, případně i s Úřady práce, zaměstnavateli a NNO.

Informovanost cizinců i majority považuje MV za významný nástroj **prevence negativních jevů** – na straně cizinců prevence jejich zneužívání, manipulovatelnosti, závislosti na zprostředkovatelích a jejich zneužívání, případně jejich propadu do nelegálního pobytu. Na straně majority pak je prevencí xenofobie, rasismu, projevů extremismu.

Probíhala evaluace jednodenních **adaptačně-integračních kurzů** pro nově příchozí cizince. V zemích původu byl distribuován **informační materiál pro předmigrační přípravu** potenciálních migrantů před jejich příchodem do ČR, jehož cílem je zvýšení informovanosti, prevence rizikového jednání a ztráty legálního pobytu. Zároveň MV podporovalo projekty NNO na **asistenční služby** cizincům na pracovištích pobytu ve spolupráci s interkulturními mediátory a komunitními tlumočníky z řad cizinců.

Dalšími zdroji informací jsou webové portály www.cizinci.cz, www.portal.mpsv.cz a www.mvcr.cz/cizinci.

Ke zvýšení informovanosti většinové společnosti o záležitostech cizinců MV podporovalo během roku 2015 aktivity zaměřené na zmírnění xenofobních postojů vůči cizincům, na objektivní informování v médiích, k vzájemnému poznávání cizinců i majority. MV systematicky podporovalo zvyšování odborných a interkulturních kompetencí pracovníků v kontaktu s cizinci jak ve svém resortu, tak pracovníků Center a NNO.

- Vyvíjet a následně podporovat zavádění probačních programů pro mladistvé pachatele, které jsou cíleny na snížení projevů násilí a dále podporovat (rozšiřovat, inovovat) týmy pro mládež, tzn. podporovat multidisciplinární přístup k řešení kriminality mládeže spojené s projevy násilí, včetně extremismu.

Gesce: Ministerstvo spravedlnosti.

Termín: 31. prosince 2015.

Způsob plnění:

Tento úkol plnilo Ministerstvo spravedlnosti (dále jen „MSP“) prostřednictvím aktivního zapojení **Probační a mediační služby** (dále jen „PMS“) do procesu posuzování žádostí o akreditaci **probačních programů pro mladistvé pachatele** a do posuzování žádostí o poskytnutí dotací určené na realizaci těchto programů v praxi. PMS rovněž plnila zadání výše uvedeného úkolu formou realizace **aktivit v rámci individuálního projektu „Na správnou cestu“** - zavedení a rozvoj nových probačních programů a programů restorativní justice pro mladistvé pachatele trestných činů - posílení odborné spolupráce institucí (projekt 2013 – 2015 financován ESF z prostředků operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR) a účastí na jednáních expertních skupin působících v rámci ČR a Rady Evropy.

MSP a PMS spolupracovaly na přípravě metodického pokynu ministerstva pro předkladatele žádosti o udělení akreditace pro probační programy (programy ve smyslu § 17 zákona č. 218/2003 Sb. o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže) a následně při realizaci akreditačního řízení na období 2014 – 2016 v rámci dotačního titulu Rozvoj probačních a resocializačních programů pro mladistvé delikventy. V současnosti je v ČR akreditováno celkem 14 programů tohoto typu. Žádný z těchto programů není specificky zaměřen na snížení extremistických postojů a projevů v chování mladistvých pachatelů, ale řada z nich obsahuje kognitivně behaviorální postupy cílené na tuto oblast.

PMS v průběhu roku 2015 spolupracovala s MSP rovněž při tvorbě metodického pokynu ministerstva pro poskytování dotací MSP ze státního rozpočtu nestátním neziskovým organizacím za účelem financování akreditovaných probačních programů a účastnila se posuzování těchto žádostí. Novinkou bylo zavedení možnosti víceletého financování těchto programů. Dotace pro rok 2015 byla poskytnuta 10 žadatelům - realizátorům programů. V prosinci 2015 proběhlo **dotační řízení pro další žadatele - realizátory probačních programů pro období 2016** (dotační titul: Rozvoj probačních a resocializačních programů pro mladistvé delikventy). Finanční prostředky dotační komise podpořila u celkem 10 žádostí realizátorů probačních programů.

S cílem rozšířit nabídku stávajících programů pro mladistvé pachatele o programy dosud chybějící v české praxi a kvalitativně podpořit činnost Týmů pro mládež v ČR byly v rámci individuálního projektu **Na správnou cestu** realizovány **tři aktivity**:

- Vytvoření specificky zaměřeného programu pro mladistvé pachatele, kteří pomocí fyzického násilí spáchali provinění vůči fyzické osobě. V rámci projektu byla vytvořena česká metodika práce, a to s využitím osvědčených zahraničních postupů. Tento program s názvem **Proti násilí** byl následně pilotně ověřen v praxi v Brně (ve spolupráci s Občanskou poradnou Brno) a v Ostravě (ve spolupráci se Slezskou diakonií). Do programu bylo zařazeno celkem 33 mladistvých pachatelů, se kterými lektori programu pracovali prostřednictvím skupinové práce, individuálních sezení a spolupráce s rodinou mladistvého.
- Vytvoření nového restorativního programu s názvem **Rodinné skupinové konference**. V zahraničí se jedná o druhý nejrozšířenější restorativní program (prvním je program mediace mezi pachatelem a obětí), který ale v české nabídce programů určených dětem a mladistvým pachatelům chyběl. Jeho cílem je prostřednictvím účasti pachatele, oběti, jejich podporovatelů a rodinných příslušníků a rovněž zástupců trestným činem dotčené komunity projednat dopady spáchaného provinění a stanovit tomu odpovídající plán nápravy. V rámci projektu byla vytvořena česká metodika práce s využitím osvědčených zahraničních postupů. Do programu se podařilo v průběhu pilotního ověření v praxi vybraných soudních okresů ČR zařadit celkem 50 mladistvých pachatelů.
- Kvalitativní rozvoj činnosti **Týmů pro mládež**. Tým pro mládež je v podstatě odborná platforma umožňující subjektům zapojeným do řešení trestné činnosti mládeže na místní úrovni společně analyzovat stávající praxi, definovat aktuální problémy a sjednávat adekvátní způsoby jejich řešení. V rámci projektu došlo k vytvoření inovativní metodiky práce koordinátora řídící činnosti těchto týmů a bylo dosaženo kvalitativního zlepšení multidisciplinární spolupráce a řešení kriminality mládeže ve čtyřech vybraných soudních okresech (Brno-venkov, Plzeň-město, Opava, Náchod). Taktéž byla vytvořena Metodika týmů pro mládež, která je využitelná při tvorbě a rozvoji dalších Týmů pro mládež v České republice. Při realizaci těchto tří aktivit se PMS věnovala řešení případů trestné činnosti mládeže spojené s extremismem a ve vybraných soudních okresech mapovala stav kriminality v souvislosti s výskytem trestné činnosti spojené s projevy extremismu.

Záměrem je ve výše uvedených projektových aktivitách dále pokračovat, a to prostřednictvím navazujícího dalšího individuálního projektu PMS s názvem **Na správnou cestu! II.**

3.2. Města a obce

- Pořádat konzultační dny pro zpracovatele shromažďovací agendy na krajské úrovni.
- Průběžně doplňovat na webových stránkách Ministerstva vnitra informace ke shromažďovací agendě.
- Provést novelu zákona o právu shromažďovacím legislativním procesem a metodicky vést úředníky příslušných orgánů státní správy a policisty v nové právní úpravě.

Gesce: Ministerstvo vnitra.

Kontrolní termín: 31. prosince 2015.

Způsob plnění:

V závislosti na konkrétních potřebách jednotlivých správních orgánů probíhaly **průběžné konzultace k právu shromažďovacím**, zejména pak v souvislosti se střety různých shromáždění v místě a čase, řešení blokád a jiných forem protestních aktivit. Zároveň probíhalo **dokončování novely zákona o právu shromažďovacím**. Tato novela byla rovněž konzultována s vybranými správními orgány. Následně byla schválena vládou a předložena Parlamentu ČR.

Pravidelné konzultace probíhaly rovněž s Policií ČR, zejména v souvislosti s tradičními shromážděními, jako byl 1. Máj a 17. listopad.

4. Odbornost a imunita

4.1. Vzdělávání policistů

Provést inovaci, revidovat cílovou skupinu a pokračovat ve:

- Školení velitelů bezpečnostních opatření.
- Školení pro specialisty Služby kriminální policie a vyšetřování.
- Vzdělávacích aktivitách pro členy Antikonfliktních týmů včetně celostátního instruktážně metodického zaměstnání.

Gesce: Policie ČR.

Kontrolní termín: 30. června 2015.

Způsob plnění:

Nový celostátní Útvar policejního vzdělávání a služební přípravy připravil inovaci **školení pro velitele policejních bezpečnostních opatření** tak, aby odpovídala novým trendům na scéně, resp. změnám v oblasti taktiky a práva. Pilotní odzkoušení bylo naplánováno na únor roku 2016, po vyhodnocení a zapracování připomínek se předpokládá spuštění inovovaných kurzů pro velitele opatření v tzv. „ostrém“ režimu. Dále se předpokládá aktualizace manuálu pro velitele opatření.

Pro **specialisty SKPV** probíhaly kurzy Operativně pátrací činnosti v prostředí extremistických skupin s využitím informátora na Vyšší policejní škole pro kriminální policii (Pracoviště Čeperka). V rámci 3 běhů se jich zúčastnilo 21 policistů. Pracoviště Ruzyně

organizovalo kurzy Zhotovení, zpracování a archivace digitálních obrazových dat. V rámci 3 běhů bylo proškolen 24 účastníků.

Na Vyšší policejní škole a Střední policejní škole MV v Holešově proběhl **Specializační kurz pro přípravu členů antikonfliktních týmů Policie ČR**, kterého se zúčastnilo 10 policistů.

4.2. Organizační opatření v Policii ČR

- V oblasti institucionálního zabezpečení plnit Mimořádné opatření „Extremismus 2015“.
- Klást důraz na operativní rozpracovávání extremistické trestné činnosti. Při získávání poznatků klást důraz nejen na činnost Služby kriminální policie a vyšetřování, ale zaměřit pozornost k projevům extremismu ze strany pořádkové policie v rámci běžného výkonu služby. Seznamovat policisty základních útvarů o možnosti kontaktovat specialisty na extremismus k zajištění správného kvalifikování a ujednacení postupu ve vyšetřování, a zároveň včasné informovanosti specialistů o trestné činnosti s extremistickým podtextem.
- Využívat analytické podpory Národního kontaktního bodu pro terorismus. Bude platit hlásná povinnost Krajských ředitelství policie vůči Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu.
- Klást důraz na spolupráci specialistů na extremismus a styčných důstojníků pro menšiny.
- Zaměřit se na trestnou činnost s extremistickým podtextem na Internetu a sociálních sítích.
- Klást zvýšený důraz na rozněcování náboženské nesnášenlivosti.
- Klást zvýšený důraz na přímé akce levicových extremistů.

Gesce: Policie ČR.

Termín: Průběžně.

- Dokončit Soubor doporučených postupů vyšetřování trestných činů s extremistickým podtextem a zajistit distribuci v rámci Policie ČR.
- Připravit podmínky pro změny ve struktuře policejních pracovních skupin „Extrem“ za účelem zvýšení efektivity, flexibility a samotné operability.
- Zprovoznit nový informační systém odpovídající současným technickým možnostem.

Gesce: Policie ČR.

Termín: 31. prosince 2015.

Způsob plnění:

V oblasti institucionálního zabezpečení bylo po celý rok 2015 plněno **Mimořádné opatření** policejního prezidenta „Extremismus 2015“.

V roce 2015 byl kladen důraz na operativní rozpracování, zejména ve vztahu k subjektům levicové extremistické scény. Bylo průběžně využíváno analytické podpory **Národního kontaktního bodu pro terorismus**.

V průběhu roku 2015 byly prováděny **metodické průzkumy** činnosti pracovních skupin pro boj s extremismem. Účelem metodického průzkumu je získání a zobecnění poznatků k činnosti pracovní skupiny pro boj s extremismem, zejména ke způsobu a rozsahu

páchání určité trestné činnosti, formám jejího operativního rozpracování a dokazování v přípravném řízení.

Spolupráce specialistů na extremismus a styčných důstojníků pro menšiny je setrvalá. Specialisté na extremismus jsou stálými členy pracovní skupiny styčného důstojníka. Styční důstojníci se účastní instruktážně metodických zaměstnání pracovních skupin pro problematiku extremismu nebo jsou tato zaměstnání společná.

Organizační opatření Policie ČR se v roce 2015 týkala i **internetové kriminality**. V rámci těchto opatření byl dne 1. října odbor informační kriminality Úřadu služby kriminální policie a vyšetřování PP zařazen k Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu SKPV. V roce 2016 dojde k posílení specialistů na internetovou kriminalitu jak v rámci ÚOOZ, tak i jednotlivých krajských ředitelství policie.

Proběhla dvě **celorepubliková instruktážně metodická zaměstnání** pro policejní specialisty na extremismus a terorismus. První reagovalo na migrační vlnu a s ní související nárůst protiislámských nálad. Cílem bylo rovněž prohloubení znalostí v oblasti náboženského extremismu. Druhé zaměstnání bylo zaměřeno na řešení modelových situací konkrétních případů politického a náboženského extremismu.

Rozsudky, trestní příkazy, meritorní rozhodnutí a znalecké posudky byly centrálně shromažďovány, umístěovány v policejním informačním systému s možností fulltextového vyhledávání.

Byl vypracován **Metodický materiál pro vnější službu k extremismu**, který na příkladu několika case studies názorně popisuje adekvátní postupy policie při záchytu extremistických projevů. Ke konci roku 2015 byla dokončena **Metodika vyšetřování trestných činů s extremistickým podtextem pro SKPV**. Součástí této metodiky pro specialisty SKPV je i metodický materiál pro práci se znalcem. Všechny výše zmíněné metodické materiály projdou na začátku roku 2016 připomínkovým řízením odborných útvarů v rámci MV ČR a PČR.

Byl zpracován **návrh nového pokynu policejního prezidenta upravující problematiku extremismu a terorismu**. Zbývá dokončit a přijmout změnu interních aktů řízení, které upravují podmínky činnosti pracovních skupin „Extrém“. Trestná činnost s extremistickým podtextem vyžaduje od policistů zařazených v pracovních skupinách převážně činnost v oblasti získávání informací z extremistického prostředí, informace o extremistických subjektech a nelze ji z tohoto hlediska řešit teritoriálně jako ostatní druhy trestné činnosti. Zároveň došlo k přenesení činnosti s extremistickým podtextem do prostředí internetu. Pro zvýšení efektivity činnosti pracovních skupin pro boj s extremismem je z výše uvedených důvodů nezbytné jejich legislativní zakotvení v rámci odborů obecné kriminality jednotlivých krajských ředitelství. Tato změna je žádoucí i ve vztahu k oblasti terorismu.

V roce 2015 pokračovala práce na **inovaci poznatkového informačního systému**. V září 2015 byla spuštěna částečná inovace systému. Další kroky k inovaci budou pokračovat i v roce 2016.

4.3. Vzdělávání soudců a státních zástupců

- Zařadit problematiku extremismu, rasismu a xenofobie do vzdělávacího plánu Justiční akademie v roce 2015, zaměřit se na příčiny těchto jevů i na procesní opatření v boji proti nim (interdisciplinární přístup, mezinárodní srovnání, oběti trestné činnosti s extremistickým podtextem, ukládání adekvátních trestů, specifika dotazování).

Gesce: Ministerstvo spravedlnosti.

Kontrolní termín: 30. června 2015.

Způsob plnění:

V roce 2015 realizovala Justiční akademie 2 semináře výslovně zaměřené na problematiku extremismu. V první polovině roku se jednalo o jednodenní seminář zaměřený na téma **Extremismus – se zaměřením na extremismus náboženský**. Cílem semináře bylo podat účastníkům informace zaměřené na příčiny náboženského radikalismu a extremismu. Ve druhé polovině roku nabídla akademie třídní seminář na téma **Specifika výkonu trestu odnětí svobody**, z něhož jedno odpoledne bylo zaměřeno na problematiku **extremismu ve věznicích**. Cílem semináře bylo mj. přiblížit účastníkům z řad justice problematiku extremismu a terorismu ve věznicích – ve vztahu k tetování, symbolice, konvertitům, možnostem radikalizace ve vězení a téma možného vzniku sítí radikálů ve věznicích.

4.4. Systémové a paušální zamezení infiltrace extremistů

- Pokračovat v nastavených opatřeních proti infiltraci extremistů do bezpečnostních sborů (Policie ČR, Hasičský záchranný sbor ČR, Vězeňská služba ČR, Celní správa ČR) a Armády ČR. Tímto jsou myšleny lustrace, preventivní, vzdělávací, organizační, legislativní či jiné aktivity.
- *Gesce: Ministerstvo vnitra, Policie ČR, Ministerstvo spravedlnosti, Ministerstvo obrany, Ministerstvo financí.*
- *Termín: Průběžně.*

Způsob plnění:

Policie ČR a Hasičský záchranný sbor ČR:

Opatření bylo plněno **průběžně na základě nastavených pravidel** v rámci personálních pracovišť a Služby kriminální policie a vyšetřování.

Vězeňská služba ČR:

Snahou personálních oddělení jednotlivých organizačních jednotek Vězeňské služby (dále jen „VS“) ČR je při příjmu nových uchazečů o přijetí do služebního či pracovního poměru k VS ČR eliminovat možnost průniku osob, které by byly monitorovány v souvislosti s projevy extremismu. Při přijetí k VS ČR musí každý nově nastupující zaměstnanec **stvrdit svým podpisem dokument, že nebyl členem žádného extremistického uskupení**, případně že by na akcích extremistických uskupení aktivně participoval. V případě, že by byly během výkonu práce, či výkonu služby zjištěny takové poznatky, je věc předána orgánu Generální inspekce bezpečnostních sborů k dalším opatřením.

Celní správa ČR:

V rámci Celní správy ČR byly průběžně prováděny organizační, preventivní a vzdělávací aktivity.

Z pohledu organizačních aktivit se v hodnoceném období jednalo o **zavedení systému řízení, identifikace a eliminace rizik**, jehož nedílnou součástí je kategorie bezpečnostních rizik, resp. rizik v užším či širším vztahu k extremismu (aktivní střelec, xenofobie, extremismus, terorismus, rasismus, náboženská nesnášenlivost a další). Významnost těchto aktivit odráží skutečnost, že se jednalo o jeden ze strategických cílů Celní správy ČR.

Dále by současně zavedeny **aktivity legislativní povahy** upravující proces definování a identifikace osob s extremistickým potenciálem a postupy pro zabránění infiltrace extremistů do Celní správy ČR v podobě vnitřního normativního aktu řízení.

V rámci preventivních opatření disponuje Celní správa ČR zavedeným **systémem zjišťování profesní způsobilosti**, který spočívá v uplatňování personální diagnostické procedury u uchazečů o zařazení zejména na ekonomicky, bezpečnostně či jinak citlivá systemizovaná místa, a to jak u celníků, tak i občanských zaměstnanců.

V hodnoceném období spolupracovalo Psychologické pracoviště Celní správy ČR s Centrálním náborovým střediskem odboru pro Řízení lidských zdrojů, které zajišťuje nábor a výběr nových uchazečů pro všechny útvary Celní správy ČR. Uvedené pracoviště má na starosti také problematiku detekce extremistických znaků a projevů u nově přijímaných osob. Vzhledem k tomu, že pracoviště působí pro celou organizaci, mají pracovníci větší možnost postupně získávat zkušenosti s uchazeči, kteří mohou zastávat a projevovat extremistické postoje.

V roce 2015 bylo psychologicky prošetřeno 396 uchazečů. Při posuzování osobnostní způsobilosti byl kladen vysoký důraz na detekci anomality a extremity v osobnosti uchazečů. Tyto skupiny osobnostních charakteristik mohou souviset s extremistickými postoji a díky nim lze predikovat chování nesoucí znaky extremismu a dalších společensky nebezpečných jevů.

V letech 2010 – 2015 nebylo zaznamenáno žádné z podezření ani konkrétní projevy extremismu v řadách příslušníků Celní správy ČR. Díky tomu považuje Celní správa ČR používané diagnostické metody za dostatečné.

V rámci **vzdělávacích aktivit** v boji proti extremismu byl v hodnoceném období zahrnut do osnov Základní odborné přípravy blok s problematikou národnostních, etnických nebo náboženských menšin žijících na území České republiky. Výuka byla koncipována jako prezentace zásad pozitivních a komunikačních schopností a dovedností příslušníků Celní správy ČR vůči příslušníkům menšin. Vzdělávací aktivity s obdobným obsahem byly zařazovány do profesního vzdělávání příslušníků Celní správy ČR sloužících na útvarech mobilního dohledu s častým kontaktem s minoritami.

Armáda ČR:

V rámci dlouhodobě platných úkolů Ministerstva obrany (dále jen „MO“) v oblasti boje proti extremismu byla věcně dotčenými rezortními subjekty nadále věnována pozornost

nově přijímaným zájemcům o služební poměr vojáka z povolání s cílem eliminovat jedince, kteří inklinují k extremistickým hnutím.

Problematika podpory, propagace nebo sympatizování s hnutím, které prokazatelně směřuje k potlačování práv a svobod člověka nebo hlásá národnostní, náboženskou nebo rasovou zášť nebo zášť vůči jiné skupině osob, byla zahrnuta do **návrhu zákona o službě vojáků v záloze**, který má nahradit současný zákon č. 220/1999 Sb., o průběhu základní nebo náhradní služby a vojenských cvičení a o některých právních poměrech vojáků v záloze, ve znění pozdějších předpisů. V návrhu tohoto zákona jsou pro vojáky v aktivní záloze navrhována stejná opatření, která jsou zahrnuta do zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů. Nabytí účinnosti výše uvedeného zákona se předpokládá od 1. července 2016.

K zabezpečení jednotného postupu při realizaci úkolů prevence rizikového chování v rezortu MO, která zahrnuje také problematiku boje proti extremismu, schválil ministr obrany dne 29. 5 2015 vnitřní předpis – rozkaz ministra obrany číslo 56/2015 Věstníku MO **Primární prevence rizikového chování personálu rezortu Ministerstva obrany**. Uvedený rozkaz zařazuje mezi formy rizikového chování personálu rezortu MO kromě jiných také rasovou nesnášenlivost a diskriminaci některých skupin, extremismus a terorismus. Vedoucím organizačních celků rezortu MO rozkaz stanovuje povinnost proškolovat nově příchozí personál v problematice projevů extremismu a kriminálně rizikového chování.

Koordinaci úkolů v boji proti extremismu v roce 2015 zabezpečovala nadále **Rezortní komise pro prevenci** (dále jen „Rezortní komise“), která je poradním, koordinačním a iniciujícím orgánem ministra obrany k řešení otázek spojených s problematikou prevence. Na počátku roku 2015 byli členové Rezortní komise seznámeni s vyhodnocením úkolů stanovených MO Koncepcí boje proti extremismu v roce 2014 a s úkoly stanovenými rezortu MO v oblasti boje proti extremismu na rok 2015. Výpis úkolů stanovených rezortu MO usnesením vlády ČR ze dne 25. května 2015 č. 389 *ke Zprávě o extremismu na území České republiky v roce 2014, a k Vyhodnocení plnění Koncepce boje proti extremismu pro rok 2014 a ke Koncepci boje proti extremismu pro rok 2015* byl zveřejněn na rezortních intranetových stránkách *Prevence rizikového chování*.

K zabezpečení úkolů boje proti extremismu stanovila Rezortní komise v rámci priorit prevence na rok 2015 následující úkoly: *proškolit nově příchozí vojáky z povolání, občanské zaměstnance, žáky a studenty vojenských škol a vojáky v záloze ve výkonu vojenské činné služby v problematice projevů extremismu; věnovat zvýšenou pozornost procesu přijímání osob do služebního nebo pracovního poměru u MO se zaměřením na projevy extremismu.*

U vojenských útvarů a zařízení (dále jen „vojenské útvary“) si vedoucí zaměstnanci k zabezpečení úkolů prevence zřídili **výkonné orgány pro prevenci** (komise nebo poradce pro oblast prevence), které koordinovaly realizaci stanovených úkolů prevence ve své působnosti.

V roce 2015 se uskutečnily odborné přípravy předsedů a metodiků komisí pro prevenci, kteří v rámci velitelských příprav a jednotlivých komisí P-RCH pravidelně informovali příslušné vedoucí zaměstnance o aktuálním výskytu rizikového chování a trendech jejich výskytu v rezortu MO.

Výkonné orgány pro prevenci zabezpečovaly průběžné prohlubování vzdělání personálu rezortu MO v oblasti boje proti extremismu, ochrany lidských práv a aktuálních kriminálně rizikových jevů. Vzdělávací aktivity v oblasti boje proti extremismu byly zabezpečovány podle skutečných potřeb vojenských útvarů, a to buď samostatně, nebo v rámci projektu vzdělávání, který byl zabezpečen centrálním způsobem **Agenturou personalistiky Armády České republiky** (dále jen „AP AČR“). Na realizaci uvedených vzdělávacích aktivit se podíleli zejména vojenští policisté a lektori prevence. Pozornost byla věnována studentům Univerzity obrany a žákům Vojenské střední a Vyšší odborné školy MO v Moravské Třebové, na které se podíleli zejména pedagogičtí pracovníci těchto škol.

V září 2015 byl AP AČR zorganizován *Seminář k prevenci rizikového chování pro nově příchozí personál*, kde v součinnosti se sekci státního tajemníka MO a Vojenské policie byl nově příchozí personál seznámen s úkoly v oblasti prevence stanovenými rozkazem ministra obrany číslo 56/2015 Věstníku MO *Primární prevence rizikového chování personálu rezortu Ministerstva obrany* a přednáškou na téma *Extremismus a kriminálně rizikové chování*.

V roce 2015 byly AP AČR v rámci odborné a metodické pomoci pracovníkům zabezpečujícím rezortní preventivní aktivity zorganizovány dva cykly odborných příprav předsedů a metodiků výkonných orgánů pro prevenci. V rámci těchto příprav byl řešen také aktuální výskyt problémů v oblasti extremismu.

K informovanosti o extremismu v ČR byly odpovědnými koordinujícími pracovníky využívány čtvrtletní zprávy o extremismu zveřejňované Odborem bezpečnostní politiky MV na internetových stránkách MV. K podpoře personálu rezortu MO a pracovníků, kteří zabezpečují rezortní preventivní aktivity, byly průběžně aktualizovány rezortní intranetové stránky *Prevence rizikového chování*.

V roce 2015 bylo v rámci rezortního „Programu prevence kriminality“ realizováno celkem 60 projektů vojenských útvarů v oblasti primární prevence, v jejichž rámci byla pozornost prioritně zaměřena na stanovené skupiny personálu s vyšší mírou rizikového chování a na specifické formy primární prevence v oblasti prevence kriminality včetně boje proti extremismu.

Generální inspekce bezpečnostních sborů:

Svoji preventivní roli v roce 2015 naplňovala inspekce zejména prostřednictvím **samostatné přednáškové činnosti**, která byla nejčastěji součástí jednotlivých segmentů profesního vzdělávání a odborné přípravy příslušníků bezpečnostních sborů. V roce 2015 bylo ze strany inspekce realizováno celkem 186 preventivních přednášek cíleně zaměřených na trestnou činnost a další protiprávní jednání, kterých se dopouštějí příslušníci bezpečnostních sborů v působnosti inspekce.

Cílovými skupinami byli frekventanti několika běhů základní odborné přípravy Policie ČR, Vězeňské služby ČR a Celní správy ČR, studenti Policejní akademie ČR v Praze, účastníci školení a instrukčně-metodických zaměstnání organizovaných jednotlivými složkami s územně vymezenou i celorepublikovou působností zmiňovaných bezpečnostních sborů. Jednalo se o 1505 účastníků z řad Policie ČR (realizováno 22 přednášek), 5945 z řad Vězeňské služby České republiky (122 přednášek), 550 z řad Celní správy České republiky (20 přednášek). Několik preventivních přednášek bylo rovněž realizováno pro studenty

středních a vysokých škol se zaměřením na vnitřní bezpečnost České republiky a řadu dalších posluchačů, jejichž činnost přímo souvisí s danou problematikou.

Součástí preventivních přednášek byly i **modelové příklady** případů řešených inspekci, včetně sledovaných oblastí, kam patří i extremismus a jeho projevy ve službě i v době mimo ni. Velký důraz byl kladen rovněž na vnímání projevů extremismu kolegů na pracovišti, neztotožnění se s jejich protiprávním jednáním a možnosti ochrany ze strany inspekce i nadřízených v případě, že se příslušník rozhodne takové jednání oznámit orgánům činným v trestním řízení.

Obecní policie:

V době vyhodnocování koncepce byla projednávána pracovními komisemi Legislativní rady vlády **novela zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii**. Nabytí účinnosti je navrženo na 1. ledna 2017. Ve vztahu k extremismu novela zákona doplňuje mezi důvody, které přímo zakládají ztrátu spolehlivosti strážníka, důvod spočívající v tom, že vše nasvědčuje tomu, že se daná osoba podílí na potlačování práv a svobod třetích osob (§3 odst. 3). Pod tento důvod je v první řadě třeba subsumovat jednání spočívající v pravidelné a úmyslné účasti na tzv. extremistických akcích a aktivním zapojení do činnosti uskupení, která práva třetích osob a skupin obyvatelstva potlačují, takové jednání jiných organizují, navádějí k němu atp., případně je programově propagují s cílem takové jednání vyvolat. V současnosti je známo několik spíše výjimečných případů, kdy se osoba zaměstnaná jako strážník účastní činnosti a akcí organizovaných krajně pravicovými organizacemi. Takové osoby však neposkytují morální, charakterové ani občanské záruky plnění úkolů obecní policie v souladu s účelem tohoto institutu a v souladu s podstatou demokratického právního státu. Tuto skutkovou podstatu je však zapotřebí vykládat relativně restriktivně v ohledu na závažnost takového jednání. Navrhované ustanovení vychází z obdobné úpravy v zákoně č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů.

Pro zjištění, zda jsou dány okolnosti zakládající ztrátu spolehlivosti z výše uvedeného důvodu, je zásadní stanovisko, které k dané osobě uchazeče poskytne osobě jednající v pracovněprávních záležitostech strážníků na její žádost Policejní prezidium České republiky. Bez takového stanoviska nelze (např. na základě vlastního úsudku osoby s personální pravomocí ve věci strážníků) dospět k závěru o tom, že uchazeč o zaměstnání strážníka, čekatel nebo strážník nesplňuje podmínku spolehlivosti. Osoba jednající v pracovněprávních záležitostech strážníků se proto za tímto účelem může obrátit na Policejní prezidium České republiky. Takové stanovisko si však není obec povinna vyžadovat v případě každého uchazeče o zaměstnání strážníka, čekatele i strážníka. Může si je však vyžádat vždy, když existuje důvodné podezření, že osoba má vazby na extremistická hnutí.

5. Efektivně a korektně proti násilí

5.1. Bezpečnostní opatření při extremistických akcích

- Prohlubovat spolupráci pořádkové policie a Služby kriminální policie a vyšetřování při bezpečnostních opatřeních, zejména v oblasti předávání informací mezi jednotlivými součástmi. Týká se to především instrukcí policistů pořádkových jednotek

před bezpečnostním opatřením ze strany specialistů na extremismus k zájmovým osobám, rizikům vyplývajícím u účasti konkrétních extremistických subjektů a osob z řad extremistů.

- Důsledně postihovat trestnou činnosti během shromáždění s extremistickým prvkem. Zaměřit se na extremisty, hooligans a mladé výtržníky. Důsledně dokumentovat a následně vyhodnocovat trestnou činnost.

Gesce: Ministerstvo vnitra a Policie ČR.

Termín: Průběžně.

- Využívat v rámci zvládání extremistických akcí metody policejní práce „Low profile policing“ a strategii „3D“¹. V praxi jde zejména o efektivní a bezpečné využívání Antikonfliktních týmů.
- Při předcházení extremistickým akcím komunikovat a spolupracovat s partnery ze samosprávy i neziskového sektoru.

Gesce: Policie ČR.

Termín: Průběžně.

Způsob plnění:

Byla prohlubována **spolupráce pořádkové Policie ČR a Služby kriminální policie a vyšetřování**, a to nejen v rámci instruktáží před bezpečnostním opatřením, ale i formou společných cvičení. Lze zmínit např. cvičení pořádkové jednotky Krajského ředitelství policie Středočeského kraje za účasti specialistů služby kriminální policie a vyšetřování, které se uskutečnilo dne 26. listopadu ve vojenském prostoru Brdy.

Úkol důsledně postihovat trestnou činnost během shromáždění s extremistickým prvkem byl plněn průběžně. Důsledně byla dokumentována a následně vyhodnocována trestná činnost klientů z extremistického spektra. Pozornost byla věnována i projevům, které byly vyvolány aktuální migrační vlnou.

Antikonfliktní týmy jsou dlouhodobě součástí bezpečnostních opatření, pozornost je věnována jak vzdělávání jejich členů, tak i policejních manažerů, kteří rozhodují o jejich nasazení.

5.2. Oběti trestné činnosti z nenávisti

- Usilovat o implementaci příkladů dobré praxe z konceptu hate (bias) crimes. Spolupracovat s nestátními a mezinárodními institucemi. Zohlednit ustanovení zákona o obětech trestné činnosti v policejní praxi.

Gesce: Ministerstvo vnitra.

Termín: 31. prosince 2015.

¹ Low profile policing (LPP) je strategie minimálního prezentování policejní síly. LPP nevzbuzuje negativní emoce, nedeklaruje se připravenost a očekávání střetu. V okolí akce se pohybují policisté v klasických uniformách nebo členové Antikonfliktních týmů. Pořádkové jednotky jsou mimo vizuální kontakt s veřejností, ale na vhodném místě připraveni k zásahu. Na principy LLP navazuje tzv. strategie 3D, která počítá s třemi stupni řešení potencionálně nebezpečných situací: diskuse, snižování napětí proaktivním přístupem, rázná akce. (Discussion, De-escalation, Determination).

Způsob plnění:

Nadále pokračovala spolupráce s Organizací pro bezpečnost a spolupráci v Evropě, resp. pod ní spadajícím Úřadem pro demokratické instituce a lidská práva (ODIHR) v monitoringu nenávistné trestné činnosti, přičemž oznamovány jsou statistiky dle nové metodiky ODIHR.

ČR se rovněž zapojila do pracovní skupiny k hate crime, která vznikla v rámci Agentury EU pro lidská práva (FRA). V rámci této pracovní skupiny byl vytvořen formulář ke sběru nejlepší praxe. Členské státy EU budou vyplňovat tyto formuláře, z nichž vznikne soubor nejlepší praxe přenositelné v rámci jednotlivých členských států.

Řada nových opatření byla realizována či připravena v rámci **Kampaně proti násilí z nenávisti** zaštitěné Úřadem vlády (více v kapitole 1.3. Protiextremistická kampaň).

6. Protiextremistické aktivity nad rámec Koncepce boje proti extremismu pro rok 2011

6.1. Ministerstvo vnitra

6.1.1. Oblast prevence

Program prevence kriminality v sociálně vyloučených lokalitách

Specifickým projektem zvyšujícím bezpečí v sociálně vyloučených lokalitách, působícím preventivně proti extremismu a motivujícím samosprávy i občany k hledání pozitivních řešení problémů je projekt **Asistent prevence kriminality**.

Asistent prevence kriminality je nejúspěšnějším a nejžádanějším projektem prevence kriminality v sociálně vyloučených lokalitách, který má prokazatelně pozitivní výsledky a dopady na zvýšení veřejného pořádku a bezpečí v problémových lokalitách a na zaměstnanost dlouhodobě a obtížně zaměstnatelných osob včetně Romů. Projekt „Asistent prevence kriminality“ (dále jen „APK“) lze navíc vyhodnotit jako nejúspěšnější od roku 1996, tedy od počátku dotačního titulu na Program prevence kriminality.

Jeho primárním cílem je snížení počtu spáchaných trestných činů a přestupků (obecně protiprávního jednání) v sociálně vyloučené lokalitě, či lokalitě ohrožené sociálním vyloučením, zajištění vymahatelnosti práva, prevence sousedských sporů, bagatelní a latentní protiprávní činnosti, kterou Policie ČR a obecní policie v rámci sociálně vyloučených lokalit velmi obtížně řeší, a změna negativního pohledu majoritní společnosti na osoby sociálně vyloučené. Vybraný asistent je po základní profesní přípravě zaměstnán v rámci obecní policie obce a podílí se na zvýšení bezpečnosti, dodržování veřejného pořádku a prosazování základních bezpečnostních standardů nejen v sociálně vyloučených lokalitách, ale v rámci celé obce.

Asistent je zaměstnancem samosprávy zařazeným v obecní policii ve smyslu zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů (není strážníkem ani čekatelem). Podílí se na prevenci kriminality v obci, přispívá k ochraně a bezpečnosti osob

a majetku, předchází možnému protiprávnímu jednání svou přítomností a zejména svými komunikačními schopnostmi, vystupuje jako mediátor možných sousedských sporů, monitoruje dodržování čistoty veřejných prostranství, pomáhá ostatním občanům v sociálně vyloučené lokalitě. Při své činnosti je asistent řízen konkrétním strážníkem v roli mentora, se kterým úzce spolupracuje. Na úspěšnosti projektu se podílí i jednotlivá pracoviště Policie ČR v příslušných lokalitách.

Konkrétní asistenty vybírá odborná komise, která je složena ze zástupců samosprávy, obecní policie, Policie ČR a často také koordinátora (poradce) pro romské záležitosti (kraje, obce) či zástupce v lokalitě působících významných neziskových organizací a zástupce Ministerstva vnitra ČR.

Z diskuse na seminářích, z každoročních vyhodnocení projektů zaslaných z realizujících měst a obcí a i z osobních poznatků pracovníků Ministerstva vnitra vyplynuly jednoznačně převažující kladné reakce na splnění cílů projektu a zároveň byly definovány přetrvávající rezervy.

Všechny problémové oblasti postupně MV řeší se zainteresovanými obcemi či s dalšími subjekty. Smyslem je problémům co nejúčinněji předcházet či v případě jejich výskytu pomoci obcím s řešením. V současné době dále také MV intenzivně řeší možnost dalšího financování projektu APK (viz níže).

O úspěchu projektu svědčí i celková čísla o jejich využívání. Po pilotní realizaci projektu v roce 2009 bylo již v roce 2010 v rámci ČR 38 asistentů působících v 10 obcích, **v roce 2015 pak celkem působilo v 58 obcích v rámci celé ČR 175 asistentů prevence kriminality** podpořených z rozpočtu Ministerstva vnitra v rámci Programu prevence kriminality.

Projekt APK byl v roce 2015 podporován ze dvou finančních zdrojů. Prvním byl státní rozpočet, kapitola Ministerstvo vnitra, státní účelová dotace v rámci Programu prevence kriminality 2015, druhým zdrojem byl Evropský sociální fond, Operační program lidské zdroje a zaměstnanost. V rámci projektu ESF OP LZZ „Asistent prevence kriminality II.“ (CZ.1.04/3.3.00/C5.00001) byla činnost rozšířena do 20 obcí² celé ČR a bylo v něm zaměstnáno 75 osob na pozici APK. Cílem projektu bylo snížení počtu spáchaných trestných činů i přestupků (protiprávního jednání obecně) v sociálně vyloučené lokalitě, zajištění vymahatelnosti práva, prevence sousedských sporů, bagatelní a latentní protiprávní činnosti, kterou Policie ČR a obecní policie v rámci sociálně vyloučených lokalit obtížně řeší. Tento projekt byl velmi úspěšně ukončen k 30. listopadu 2015 (celkový počet APK podpořených z obou zdrojů však nelze sčítat, naprostá většina z těch, kteří jsou podpořeni z ESF OP LZZ, byli po zbylou část roku 2015, kdy už nebyla poskytována tato podpora, působili v rámci dotačního titulu MV).

Další APK pak působí v rámci ČR i z jiných zdrojů, než jsou prostředky zajišťované Ministerstvem vnitra (např. z podpory úřadů práce, z vlastních rozpočtů obcí).

V roce 2014 byla vytvořena obsáhlá „Metodika výběru, přípravy a činnosti asistenta prevence kriminality“, která je v redukované podobě zveřejněna na internetu MV ([http://www.mvcr.cz/clanek/seznam-metodicky-doporuceni-vyzvy-programu-prevence-](http://www.mvcr.cz/clanek/seznam-metodicky-doporuceni-vyzvy-programu-prevence)

² Aš, Bílina, Brno, Bruntál, Břeclav, Duchcov, Frýdek – Místek, Jaroměř, Karlovy Vary, Nový Bor, Pardubice, Rotava, Rumburk, Sokolov, Šternberk, Ústí nad Labem, Vimperk, Vsetín, Vysoké Mýto, Žďár nad Sázavou.

kriminality-na-rok-2015.aspx), která je stále metodologickým základem činnosti APK dotovaných z jakýchkoliv finančních prostředků.

V průběhu hodnoceného období bylo uspořádáno mnoho společných aktivit obcí realizujících projekt APK se zástupci MV a dalšími odborníky ke sdílení příkladů úspěšné praxe ve zvyšování bezpečí v sociálně vyloučených a problémových lokalitách. APK se stal zcela inovativním preventivním projektem nejen v poměrech České republiky. Zájem o projekt projevil např. Slovensko, Rumunsko, Maďarsko a Norsko.

Pro další financování, od roku 2016, **se hledají další zdroje pro projekt APK**, neboť v roce 2015 dotace z Programu prevence kriminality MV na tento projekt dosáhly více než 22,6 mil. Kč, což již začíná vytvářet překážku pro rozvoj dalších prospěšných projektů prevence kriminality v rámci celé ČR (např. projekt Domovník – preventista, který má obdobný potenciál a ohlas v území, jako projekt APK). Proto MV intenzivně jedná o využití dalších dostupných prostředků na realizaci a další rozšiřování projektu APK, a to z následujících zdrojů:

- **Státní rozpočet, kapitola Ministerstva vnitra** – nová Strategie prevence kriminality v ČR na léta 2016 až 2020 bude nadále počítat s podporou projektu APK v obcích.
- **Evropský strukturální fond** – obce by mohly žádat o dotace na podporu projektu z Operačního programu Zaměstnanost. Výzvy budou zaměřené na podporu zaměstnanosti, sociální integraci nebo koordinovaný přístup obcí k sociálnímu začleňování.
- **Zdroje Úřadu práce ČR (státní rozpočet i dotace EU)** – obce by mohly mít možnost zaměstnat asistenty prevence kriminality v režimu veřejně prospěšných prací s možností uzavírat smlouvy až na 24 měsíců.

Při možném využití výše jmenovaných zdrojů bude **vždy stanovena podmínka postupu podle schválené „Metodiky výběru, přípravy a činnosti asistentů prevence kriminality“ a metodického vedení gestora projektu.**

Pokud by některý z výše uvedených zdrojů nebyl pro financování APK využitelný či by ani všechny tyto zdroje nepostačovaly k naplnění poptávky obcí, bude MV i nadále hledat cesty, jak posílit rozpočet Ministerstva vnitra v této oblasti. Pro doplnění je třeba též zmínit, že některá větší města si v poslední době financují APK po delší podpoře od MV i z vlastních finančních prostředků.

Tabulka počtu podpořených dílčích projektů prevence kriminality Asistent prevence kriminality v letech 2010 – 2015 a celková výše přiznaných finančních dotací z Programu prevence kriminality

Rok	Počet podpořených obcí	Počet APK**	Celková výše přiznané dotace
2010	10	38	3.876.000 Kč
2011	16	104	3.423.000 Kč
2012	21*	37	5.328.000 Kč
2013	38*	90	13.360.000 Kč
2014	64*	127	17.644.000 Kč
2015	58*	175	22.656.000 Kč

*Poznámka: u počtu podpořených obcí označených * je započítána pouze dotace z Programu prevence kriminality bez evropských projektů; u počtu APK ** jsou počítáni APK pouze z národních dotací (tyto počty však nelze s počty APK podpořených z ESF OP LZZ sčítat, protože někteří APK jsou v jednom roce podpořeni jak z ESF OP LZZ, tak z Programu prevence kriminality, např. když projekt ESF OP LZZ netrvá celý kalendářní rok).*

Dalším projektem, který se snaží reagovat na konkrétní potřeby obcí a měst s cílem pozitivně ovlivnit situaci především v sociálně vyloučených lokalitách (uplatnitelný je však univerzálně) a úzce souvisí s projektem APK, je preventivní projekt „**Domovník – preventista**“ (dále jen „DP“), který byl odpilotován v roce 2013 v pěti městech ČR: Rotavě, Obrnicích, Orlové, Frýdku-Místku a Břeclavi.

Od 1. července 2013 bylo zaměstnáno celkem 17 Domovníků s pomocí dotace MV v rámci Programu prevence kriminality.

Projektový záměr pilotního projektu prevence kriminality „Domovník – preventista“ je přímou odpovědí na stávající potřeby obcí **zvýšit** bezpečnost a veřejný pořádek v domech a jejich bezprostředním okolí, **posílit** osobní odpovědnost občanů za dodržování bezpečnostních standardů, společenských norem a **nastolit** systém opatření v rámci triády situační prevence kriminality: bezpečný občan – bezpečný dům – bezpečná lokalita.

Vytvoření nové pracovní pozice domovníka pomáhá řešit stávající neutěšenou situaci v oblasti správy bytového fondu obce, zejména v sociálně vyloučených lokalitách, a současně výrazně napomáhá zvýšení bezpečnosti a veřejného pořádku v dané lokalitě tzv. „řízenou samosprávou“ domu. Občanům žijícím a bydlícím v sociálně vyloučených či rizikových lokalitách projekt ukazuje, že i v nich se může bydlet čistě, na vyšší sociální úrovni a bezpečně, a to za dodržování jasně definovaných pravidel chování. Projekt zároveň pomáhá řešit alespoň částečnou zaměstnanost osob dlouhodobě nezaměstnaných.

Základním předpokladem a podmínkou udělení dotace a realizace projektu DP jsou následující podmínky:

- Dům či domy jsou ve vlastnictví obce a **DP** bydlí (bude bydlet) v těchto domech či dokonale zná lokalitu, kde bude projekt pilotován.
- Obec vybírá **DP** standardním výběrovým řízením z více uchazečů a jeho následná profesní příprava.
- Vytvoření podmínek pro částečné zaměstnání **DP** minimálně na 6 měsíců v rámci DPP či déle na DPČ.
- Součinnost s „okrskářem“ – strážníkem obecní policie a Asistenty prevence kriminality v dané lokalitě – pokud tam působí.
- Koordinace obsahu, postupu, vzdělávání, supervize a výstupů z pilotního projektu **DP** s odborem bezpečnostní politiky a prevence kriminality.

Cílem projektu je:

- **Definovat** pracovní pozici **DP** v systému bezpečnosti a veřejného pořádku.
- **Nastolit** systém garantující dodržování základních bezpečnostních standardů v bytovém domě obce všemi nájemníky.

- **Snížit** stávající rizika vandalismu, pohybu a pobytu nepovolaných osob a rušení nočního klidu.
- **Vytvořit** podmínky pro dlouhodobé udržení pořádku, společensky žádoucích vztahů a jednání.
- **Posílit** odpovědnost nájemníků za péči, údržbu a užívání svěřeného majetku.
- **Umožnit** alespoň částečnou zaměstnanost osob dlouhodobě nezaměstnaných.

MV podpořilo v roce 2014 vznik celkem **26 pracovních míst DP ve 12 obcích** celé ČR; v roce 2015 bylo celkem **23 DP v 11 obcích**.

Cílem MV je projekt dále rozšiřovat analogicky podle vzoru úspěšného projektu Asistent prevence kriminality.

Vzdělávání

V uplynulém období byla oblast vzdělávání zaměřena zejména na účastníky Projektu prevence kriminality a extremismu – Úsvit. Především šlo o **přípravu, vzdělávání a proškolení Asistentů prevence kriminality** (asistent obecní či městské policie pro oblast veřejného pořádku z řad dlouhodobě nezaměstnaných a obtížně zaměstnatelných obyvatel sociálně vyloučených lokalit) a jejich **Mentorů** před nástupem do služby obecní či městské policie. Cílem kurzu je zvyšování bezpečí v sociálně vyloučených lokalitách, eliminace kriminálně rizikových jevů a prevence útoků páchaných s extremistickým motivem. Jde o interaktivní praktický trénink způsobů, jak získat, motivovat a především prakticky zapojit obyvatele sociálně vyloučených lokalit do procesu zvyšování bezpečí, eliminace kriminálně rizikových jevů a prevence útoků páchaných s extremistickým motivem.

Druhou součástí bylo **vzdělávání strážníků obecní či městské policie a příslušníků Policie ČR** v oblasti výkonu služby v sociálně vyloučených lokalitách a etnicky odlišných komunitách či v jinak rizikových lokalitách ve městech celé ČR.

Výsledkem je nalezení daleko užší komunikace mezi zúčastněnými subjekty, uvědomění si možností prevence kriminality a větší pochopení a empatie k problémům, které se vyskytují v sociálně vyloučených lokalitách. Plně se potvrdila ta skutečnost, že v dalším období je zcela nezbytné vzdělávat všechny pracovníky, kteří se svým způsobem podílejí na realizaci prevence kriminality v konkrétních lokalitách, ve městech a obcích celé ČR.

V hodnoceném období vzdělávání vybraných strážníků a policistů v oblasti sociálně situační prevence kriminality bylo organizováno jako doplňková aktivita projektu Asistent prevence kriminality (národní úroveň a Evropský projekt) na vyžádání zastupitelů obcí a vedoucích obecních, městských policií v součinnosti s Policií ČR.

Tento stav v mnoha městech byl přímou odpovědí na výrazný nárůst požadavků na strážníky a policisty při výkonu služby, které jsou přímo úměrné zvyšujícím se hrozbám a rizikům v oblasti bezpečnostní situace v daných lokalitách s přihlédnutím ke stoupajícím nárokům základních legislativních norem (viz novela zákona o obecní policii účinná od ledna 2009) a zvyšujících se požadavků ze strany občanů, kteří se na strážníky obracejí stále častěji s žádostí o pomoc v oblasti bezpečnosti a veřejného pořádku.

Výše uvedené skutečnosti si doslova vynutily přijmout opatření i v oblasti profesní přípravy strážníků a vybraných policistů zaměřených na zvládání radikalizujících se cílových skupin, se kterými se denně setkávají ve vyhrocených, nestandardních situacích.

Cílem vzdělávání bylo zajištění efektivního výkonu služby v nestandardních situacích, zejména prohloubení obecných znalostí a praktických dovedností v oblasti prevence kriminality s důrazem na zvláštnosti policejního působení v sociálně vyloučené lokalitě a předcházení konfliktním situacím. Výsledkem je nalezení daleko užší komunikace mezi zúčastněnými subjekty, uvědomění si možností prevence kriminality a větší pochopení a empatie k problémům, které se vyskytují v sociálně vyloučených lokalitách.

Potřeba dalšího vzdělávání byla pocítována i samotnými strážníky, což vyplývá mj. i z několika anonymních anket zaměřených na potřebnost, obsah a formu dalšího profesního vzdělávání. Je rovněž překvapivé potvrzení ze strany účastníků těchto příprav, že profesi strážníka a policisty nelze dělat bez dalšího profesního růstu a zdokonalování se ve zvládání nejen nestandardních situací, ale především svých konkrétních kompetencí v oblasti prevence kriminality. Téměř 90 % dotázaných si věří, že vzniklou situaci jsou schopni profesionálně řešit a téměř všichni se považují za týmového hráče.

Je velkou výzvou skutečnost, že profesionálního selhání při zvládání obtížně zvladatelných jednotlivců a skupin má obavu téměř 50 % strážníků, kteří se rozhodli aktivně zapojit do těchto příprav a očekávali nejen zvýšení odborných kompetencí, ale i své psychické odolnosti a trénink schopností zvládat nejen emoce druhých, ale především svých.

6.1.2. Oblast výzkumu

Ministerstvo vnitra je gestorem národního bezpečnostního výzkumu, vývoje a inovací (dále jen „bezpečnostní výzkum“). MV poskytuje na podporu bezpečnostního výzkumu ročně cca 500 mil. Kč, což odpovídá přibližně 2 % celkové podpory na výzkum a vývoj v ČR. Dominantní část veřejné podpory bezpečnostního výzkumu je poskytována formou účelové podpory (cca 90%), menší část potom formou institucionální podpory poskytované výzkumným organizacím zaměřeným na bezpečnostní výzkum.

Účelová podpora je poskytována na **programy na podporu bezpečnostního výzkumu**:

- „Program bezpečnostního výzkumu České republiky v letech 2010 až 2015“ (UV č. 50/2009, veřejná soutěž - VG).
- Program „Bezpečnostní výzkum pro potřeby státu v letech 2010 až 2015“ (UV č. 49/2009, veřejná zakázka - VF).
- „Program bezpečnostního výzkumu České republiky v letech 2015-2020“ (UV č. 593/2013, veřejná soutěž - VI).
- „Program bezpečnostního výzkumu pro potřeby státu 2016-2021 (UV č. 200/2014, veřejná zakázka - VH).

„Mezirezortní koncepce bezpečnostního výzkumu a vývoje ČR do roku 2015“ stanovila 3 základní priority bezpečnostního výzkumu v ČR – Bezpečnost občanů, Bezpečnost kritických infrastruktur, Krizový management a 5 priorit podpůrných. Projekty související s problematikou **extremismu** nejčastěji vychází z priority **Bezpečnost občanů**.

V rámci výše uvedených programů je realizována řada projektů, které se dotýkají problematiky extremismu.

Předmětem projektu **VF20102014003 (Analýza přirozeného jazyka v prostředí internetu)**, jež řeší Masarykova univerzita, je vyvinout a implementovat techniky zpracování přirozeného jazyka umožňující analyzovat jazykové projevy na internetu, které spadají do působnosti českých bezpečnostních orgánů (neonacismu, anarchismu, rasismu, terorismu) s důrazem na určování pravděpodobnosti autorství textů. Předmětem zájmu bude veškerý webový obsah produkováný domácími i mezinárodními zájmovými skupinami nebo jednotlivci.

Projekt **VG20102012012 (Současná situace v oblasti extremistických hnutí v ČR s důrazem na jejich potenciální podporu u mladistvých a na šíření extremistických ideologických obsahů po Internetu)** byl realizován Institutem pro kriminologii a sociální prevenci. Projekt je kriminologického charakteru. Byl zaměřen na poznání a popis těch názorů dnešní mládeže, které by mohly znamenat podporu některého z extrémních politických hnutí - ať aktivní (formou přímé účasti na aktivitách dotyčného hnutí), nebo pasivní (formou volební podpory některého z krajních politických subjektů). Shromážděné poznatky poslouží k vytváření adekvátních preventivních nástrojů.

Příkladem dosud řešeného projektu s vazbou na problematiku je projekt **VI20162019014 - Simulace, detekce a potlačení kybernetických hrozeb ohrožujících kritickou infrastrukturu**. Jeho předmětem je výzkum a vývoj nástrojů umožňujících ekonomicky a časově únosnou simulaci existujících kritických informačních infrastruktur (KII), detekci nových kybernetických hrozeb a potlačování jejich nepříznivého vlivu na KII. Vytvořené nástroje budou sloužit pro automatizovanou podporu přípravy a provádění školení a cvičení bezpečnostních týmů. Výsledky projektu umožní zvyšování technické a odborné připravenosti ČR v oblasti kybernetické bezpečnosti a ochrany KII.

Dalším dosud řešeným projektem je projekt **VI20152018022 - Bezpečnostní rizika sociálně vyloučených lokalit: Vytváření znalostí a nástrojů pro management a prevenci kriminality**. Projekt se zaměřuje na problematiku reálné kriminality související se sociálně vyloučenými lokalitami. Jeho hlavním cílem je vytvoření inovativních metod a znalostí k identifikaci, analýze a prevenci kriminality. Na základě vícestupňového terénního výzkumu bude vytvořen software pro analýzu sociálních vazeb ve vyloučených lokalitách a metodika pro rychlé zhodnocení bezpečnostních rizik a předcházení eskalace sociálního napětí na lokální úrovni.

V roce 2016 bude probíhat další veřejná soutěž ve výzkumu a vývoji a identifikace výzkumných potřeb státní správy, v rámci kterých lze očekávat návrhy dalších projektů k problematice extremismu.

6.1.3. Oblast vzdělávání

V rámci Vyšší policejní školy a Střední policejní školy MV (dále jen „VPŠ a SPŠ MV“) v Holešově je v rámci **středního vzdělávání s maturitní zkouškou** v rámci oboru vzdělání Bezpečnostně právní činnost věnován důraz problematice extremismu. Stejně tak se na toto téma zaměřuje **vyšší odborné vzdělávání**, kdy extremismus je součástí jednotlivých modulů, jejichž výuku zabezpečují především předmětové oddělení práva a kriminalistiky, předmětové oddělení vnější služby a společenskovedních předmětů. VPŠ a SPŠ MV v Praze

předává relevantní poznatky zejména v rámci předmětů Trestní právo a Strategie a taktika policejní činnosti. Vyšší policejní škola MV pro kriminální policii v Opatovicích si všímá problematiky v rámci vzdělávacího programu Přípravné trestní řízení.

V rámci studijních programů **Policejní akademie ČR** se studenti seznamují s tématem v rámci bakalářského studijního programu na Fakultě bezpečnostně právní, a to jak v rámci předmětu Extremismus a dále dílčím způsobem v rámci předmětů trestní právo, kriminalistika, kriminologie, operativně pátrací činnost, politologie, sociologie a další vědní obory vyučované a rozvíjené v rámci osnov bakalářského a magisterského studijního programu na Policejní akademii ČR v Praze. V rámci magisterského studijního programu na Fakultě bezpečnostního managementu je realizována výuka předmětu Extremismus a radikalizace. Studenti se seznamují s tematickými poznatky rovněž v rámci předmětů Politologie či Bezpečnostní politika.

S tématem extremismu se seznamují i studenti **základní odborné přípravy**. VPŠ a SPŠ MV v Holešově ho vyučuje v rámci modulů Základy práva a Extremismus. Vyšší policejní škola pro kriminální policii (Pracoviště Ruzyně) se extremismu věnuje v rámci Univerzální základní odborné přípravy v rámci předmětu Právo a základy policejních činností. Pozornost na toto téma je zaměřena i v rámci základní odborné přípravy na VPŠ a SPŠ v Praze.

V **dalších kvalifikačních kurzech pro SKPV** je promítnuto téma extremismu v rámci kurzů Odhalování, Vyšetřování a Operativně pátrací činnost. Vyučovány jsou na VPŠ a SPŠ MV v Holešově a na Vyšší policejní škole pro kriminální policii (Pracoviště Čeperka).

V rámci **další odborné přípravy** probíhal na VPŠ a SPŠ MV v Holešově kurz **Policista v multikulturním prostředí**. Policejní školy MV a Policejní akademie dále pořádaly celou řadu **instrukčně metodických zaměstnání, konferencí a preventivních akcí**. VPŠ a SPŠ MV v Holešově např. zorganizovala adaptační kurz, interaktivní besedy, exkurze do Muzea romské kultury v Brně, peer program, přednášky s policisty z celorepublikových útvarů, projektový den k prevenci rizikového jednání – preventivní aktivity související s rasismem, xenofobií a extremismem.

VPŠ a SPŠ MV v Holešově zaštitila dva projekty zaměřené na vytvoření rovných příležitostí pro žáky a žákyně z 9. tříd ZŠ z národnostních menšin žijících v ČR při přijímacím řízení a vzdělávání ve VPŠ a SPŠ MV v Holešově tak, aby nedocházelo k jejich vyčleňování z hlavního vzdělávacího proudu a obstáli v konkurenci na trhu práce:

- **Příprava a výběr žáků z národnostních menšin ke vzdělávání** ve VPŠ a SPŠ MV v Holešově.
- **Vzdělávání žáků národnostních menšin** ve VPŠ a SPŠ v Holešově.

Policejní škola v Holešově se v rámci mezinárodního programu EU – ISEC (Prevence a boj proti trestné činnosti) spolupracovala s dalšími policejními školami na projektu **Využití současných informačních systémů na zvýšení efektivní přeshraniční výměny informací v oblasti prevence proti kriminalitě**.

V rámci vědecké činnosti je na Fakultě bezpečnostního managementu Policejní akademie ČR řešen **výzkumný úkol Problematika radikalismu a extremismu v České republice**. Jedná se o projekt na léta 2011-2015. (Sociologicko-politologický kontext). V roce

2015 byla vypracována a řádně oponována závěrečná zpráva. V rámci vědecké činnosti byl na Fakultě bezpečnostně právní řešen výzkumný úkol **Metodika prevence, odhalování a dokumentace trestné činnosti s extremistickým podtextem**. Harmonogram jeho plnění zahrnuje období 2010 – 2015.

V květnu 2015 se v Itálii uskutečnil CEPOL kurz **Radicalisation – threats and trends** (Radikalizace – hrozby a trendy), kterého se účastnil 1 zástupce ČR.

6.1.4. Oblast integrace cizinců

Připravovaná opatření

Rozvoj integrační politiky bude směřovat k **vytvoření systému integrované péče o cizince** prostřednictvím propojení jednotlivých aktérů integrace. MV se v rámci realizace aktualizované Koncepce spolu s dalšími resorty zaměří na **vybudování uceleného systému informování cizinců**. **Důvěra veřejnosti** bude posilována prostřednictvím **nové komunikační strategie**, která přinese větší otevřenost a sdílení informací o otázkách migrace a integrace a diskusi ve veřejném prostoru; šíření informací bude zacíleno na odbornou i laickou veřejnost.

MV bude i nadále **pracovat s vietnamskou komunitou**, zejména s mládeží druhé generace, na jejím zapojení do procesu integrace. Nadále bude podporováno vzdělávání pracovníků Center i partnerských NNO i kurzy interkulturních kompetencí pracovníků MV, stejně jako evaluace adaptačně integračních kurzů pro cizince. K posílení integrace na lokální úrovni bude i v roce 2016 podpořena celostátní konference statutárních měst řešících integraci cizinců, pokračovat budou cílené a adresné nabídky obcím na realizaci projektů integrace cizinců zacílené na prevenci nárůstu napětí ve vzájemných vztazích mezi cizinci a majoritou. Pro aktualizaci integrační politiky budou i nadále využívány výstupy výzkumů a monitorovacích zpráv.

Nový Státní integrační program (SIP)

Vzhledem k migrační a uprchlické situaci v Evropě a předpokladu aktivit ČR v programech přesídlování a relokačí očekává Ministerstvo vnitra podstatné zvýšení počtu oprávněných osob v rámci SIP. Vláda projednala a dne 20. listopadu 2015 schválila usnesení č. 954 o SIP pro osoby s udělenou mezinárodní ochranou v roce 2016 a v letech následujících s platností od 1. ledna 2016.

Dne 15. prosince 2015 proběhlo veřejné zasedání pracovní skupiny pro přesídlování a relokače, která informovala o realizaci nového konceptu SIP. Mezi účastníky byli i zástupci institucí mimo státní správu, např. nestátní neziskové organizace a zástupci obcí.

V prosinci zároveň vznikla expertní pracovní skupina k implementaci SIP, která se skládá z pracovníků ministerstva vnitra, práce a sociálních věcí, školství, mládeže a tělovýchovy, Správy uprchlických zařízení a zástupců Charity ČR.

6.1.5. Oblast mezinárodní spolupráce

V návaznosti na řadu bezprecedentních teroristických útoků na území EU v roce 2015 se stalo téma boje proti extremismu a terorismu hlavním tématem rady jednání Rady EU. Mimořádná pozornost tak byla i nadále věnována otázce radikalizace a náboru teroristů a zejména tzv. zahraničním bojovníkům.

Evropská rada přijala dne 12. února 2015 **Prohlášení Evropské rady k terorismu**, které obsahuje tři klíčové aspekty pro posílení boje proti terorismu, přičemž jedním z nich je právě prevence radikalizace.

Radikalizace nyní probíhá především v prostředí internetu, který slouží k šíření radikálních myšlenek, k náboru dalších bojovníků, ke glorifikaci bojovníků Islámského státu či k šíření zidealizovaných myšlenek o džihádu. Z tohoto důvodu je nutné zaměřit monitorovací a preventivní aktivity především tímto směrem. Dne 3. prosince 2015 se konala v Bruselu konference **EU Internet Forum**, které se zúčastnili zástupci ministerstev členských států, internetových společností, Europolu a protiteroristického koordinátora EU. Za ČR se zúčastnil první náměstek ministra vnitra pro řízení sekce vnitřní bezpečnosti. Cílem společného úsilí je posílení „odolnosti“ internetových společností, které budou monitorovat obsah webů a odstraňovat nenávistný či jinak závadný obsah

Během roku 2015 byl podpořen význam potírání radikalizace na internetu prostřednictvím **Jednotky pro oznamování internetového obsahu (IRU)**, která zahájila svou činnost 1. července 2015 v rámci Europolu.

ČR je aktivně zapojena do platforem **Sít pro zvyšování povědomí o radikalizaci (RAN)** a **Poradní tým pro strategickou komunikaci ohledně Sýrie (SSCAT)**.

Před koncem roku 2015 se podařilo dosáhnout shody v triologu s Evropským parlamentem ohledně **směrnice o používání jmenné evidence cestujících (EU PNR)**, která usnadní kompetentním orgánům mj. sledování pohybu zahraničních bojovníků.

6.2. Ministerstvo práce a sociálních věcí

MPSV v rámci dotací ze státního rozpočtu financuje **provoz služeb sociální prevence a zajišťuje čerpání prostředků z Evropského sociálního fondu** (dále jen „ESF“) , **Operačního programu lidské zdroje a zaměstnanost** (dále jen „OP LZZ“) a **Integrovaného operačního programu** (dále jen „IOP“) v rozpočtovém nebo programovém období 2007-2015. Tyto služby jsou zaměřeny na **osoby ohrožené sociálním vyloučením nebo sociálně vyloučené a jejich integraci**. Z pohledu Strategie boje proti extremismu se tak jedná zejména o tzv. bezdomovce (čili osoby bez přístřeší a ohrožené extrémním sociálním vyloučením) a sociálně vyloučené lokality, které se často stávají objektem zájmu extremistických aktivit.

Na služby sociální prevence bylo v roce 2015 (částky jsou uvedeny bez následných vratek, nečerpané dotace) ze státního rozpočtu ČR vydáno celkem 1.497.181.625 Kč, na podporu služeb pro osoby ohrožené závislostí, závislé na návykových látkách, na podporu služeb pro osoby bez přístřeší a osob žijících v sociálně vyloučených lokalitách, na podporu sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi.

Využívání **prostředků ESF (OP LZZ)** a **IOP 2007-2015** se zaměřilo na podporu aktivit směřujících k zajištění dostupnosti sociálních služeb:

- OP LZZ - oblast podpory 3.2 – Podpora sociální integrace příslušníků sociálně vyloučených romských lokalit a částečně 3.1 – Podpora sociální integrace a sociálních služeb.
- IOP – oblast podpory 3.1 – investiční podpora při zajištění dostupnosti takových služeb, které umožní návrat příslušníků nejvíce ohrožených sociálně vyloučených romských lokalit zpět na trh práce a do společnosti.

V dalším programovém období v **Operačním programu Zaměstnanost 2014-2020** bude opět možné podpořit aktivity související s řešením problematiky sociálního vyloučení a to zejména prostřednictvím Koordinovaného přístupu a Agentury pro sociální začleňování. Z pohledu extremismu se budou aktivity zaměřovat opět na **osoby bez přístřeší a ohrožené extrémním sociálním vyloučením, na sociálně vyloučené lokality**, které jsou často v zájmu extremistických aktivit. MPSV v rámci realizace projektů se bude podílet pouze dílčí částí na plnění koncepce boje proti extremismu.

MPSV se dále **věnovalo podpoře celé řadě oblastí**, které mohou s oblastí extremismu souviset:

- Podpora dětských skupin. Podpora rodin s dětmi.
- Rodinná politika.
- Rovnost žen a mužů.
- Kvalita života seniorů a stárnutí populace.
- Nepojistné sociální dávky.
- Sociální práce.
- Sociální začleňování.

6.3. Ministerstvo kultury

6.3.1. Oblast církví a náboženských společností

Ministerstvo kultury na základě zákona č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů (zákon o církvích a náboženských společnostech), ve znění pozdějších předpisů, provádí registraci církví a náboženských společností, registraci svazů církví a náboženských společností a evidenci právnických osob odvozených od registrovaných církví a náboženských společností. V registračních správních řízeních odbor církví Ministerstva kultury mj. prověřuje, zda se skupiny ucházející se o registraci nedopouštějí extremistických, xenofobních, rasistických či jiných nebezpečných jednání.

Činnost neregistrovaných náboženských skupin Ministerstvo kultury nesleduje a nemá oprávnění kontrolovat ani činnost registrovaných církví a náboženských společností. Pokud by však Ministerstvo kultury získalo věrohodné informace o nezákonné činnosti některé z registrovaných církví a náboženských společností, může být sankcí až zrušení její registrace (podle § 22 odst. 1 písm. c) a § 22 odst. 2 zákona č. 3/2002 Sb.).

V průběhu roku 2015, zejména v návaznosti na tzv. uprchlickou krizi a teroristické útoky v Paříži, se Ministerstvo kultury setkalo s **projevy islamofobie**. Jejich intenzita byla však nízká a omezila se na písemné či telefonické dotazy, upozornění či žádosti směřující

k registraci Ústředí muslimských obcí a vyjadřující požadavek na zrušení této registrace Ministerstvem kultury.

Dotační programy vyhlašované odborem církví Ministerstva kultury mají za cíl zvyšovat informovanost veřejnosti o náboženské oblasti včetně náboženství jiných národů a etnických skupin.

V roce 2015 byly odborem církví podpořeny 3 projekty seznamující veřejnost s židovským náboženstvím, kulturou a tradicemi či připomínajícími tragické momenty z židovských dějin (holocaust):

- 2 projekty realizované Židovskou obcí v Praze: Cyklus varhanních koncertů v Jeruzalémské synagoze (III. ročník) a Stálá expozice v Jeruzalémské synagoze „Revitalizace židovských památek v České republice“.
- Projekt „Kulturou proti antisemitismu“. Pochod městem a veřejné shromáždění proti antisemitismu a na podporu přátelství mezi různými náboženskými a etnickými skupinami.

Celková částka poskytnuté dotace činila 170.000,- Kč.

6.3.2. Oblast médií a audiovize

V rámci dotačního programu podpora **rozšiřování a přijímání informací v jazycích národnostních menšin** je podporováno vydávání periodického tisku a provozování rozhlasového a televizního vysílání v jazyce národnostních menšin, případně šířeního informace o těchto menšinách. V roce 2015 bylo mezi jednotlivé projekty rozděleno celkem 22.000.000,- Kč.

6.3.3. Oblast regionální a národnostní kultury

Ministerstvo kultury prostřednictvím dotačních programů podporuje některé kulturní akce a činnosti, jejichž cílem je kultivovat společnost zejména cestou poznávání kultur různých národností a etnických skupin. V rámci výběrových dotačních řízení získávají finanční prostředky příslušníci národnostních menšin žijících v České republice na rozvoj své kultury a kulturních aktivit, speciální dotační program je určen na podporu integrace příslušníků romské komunity.

V rámci programu na **podporu kulturních aktivit národnostních menšin** žijících v České republice byly podpořeny projekty českých občanů národnosti bulharské, chorvatské, maďarské, německé, polské, romské, rusínské, ruské, řecké, slovenské, ukrajinské, vietnamské a též projekty židovské kultury. Běloruská národnostní menšina žádný projekt nepředložila. Dotace byly poskytnuty i na kulturní multietnické akce, které přispívají k vzájemnému poznávání různých národnostních kultur. V roce 2015 bylo v tomto programu podpořeno 60 projektů, na které byla poskytnuta dotace v celkové výši 7.912.000,- Kč.

Ministerstvo kultury každoročně vyhlašuje **dotační program zaměřený na podporu integrace příslušníků romské menšiny**. Projekty podporované v rámci tohoto programu

mohou být zaměřeny na umělecké, kulturně vzdělávací a výchovné aktivity, odborné studie rozšiřující poznání a podporující bádání o romské kultuře, tradicích a historii, dokumentační a ediční činnost a kulturní akce, směřující k potírání negativních projevů extremismu, rasové a národnostní nesnášenlivosti a xenofobie. V roce 2015 bylo v tomto dotačním programu podpořeno 30 projektů, celková částka poskytnutých dotací činila 1.515.693,- Kč.

6.3.4. Oblast umění, literatury a knihoven

Finančními dotacemi v oblasti profesionálního umění jsou podporovány **aktivity, které napomáhají realizaci kulturního dialogu a vzájemnému poznávání odlišných kultur**. Například v oblasti hudby jsou podporovány akce, které lze nazvat „multietnickými“. V roce 2015 byla například podpořena částkou dotace ve výši 720.000,- Kč akce Festival v ulicích, která souvisí s festivalem Colours of Ostrava. V oblasti divadla lze zmínit dotaci ve výši 250.000,- Kč poskytnutou na celoroční činnost Divadla Archa. Integrovanou součástí je dramaturgie orientovaná na aktuální společenská témata, mimo jiné i boj proti extremismu, například Mezinárodní festival dokumentárního divadla Akcent, který divadlo uspořádalo listopadu 2015.

Ministerstvo kultury vyhlašuje každoročně dotační řízení **Knihovna 21. století**, určené knihovnám zapsaným v evidenci Ministerstva kultury dle zákona č. 257/2001 Sb. (knihovní zákon). Jedním z dotačních okruhů je podpora práce s národnostními menšinami a integrace cizinců. Finanční prostředky jsou žadatelům (tzn. knihovnám evidovaným dle výše zmíněného zákona) poskytovány na realizaci besed a výstav s cílem poznávání jiných kultur a na nákupy knihovních fondů pro národnostní menšiny. V roce 2015 byla poskytnuta dotace o celkové výši 58. 000,- Kč na podporu 7 projektů zaměřených na nákup knihovního fondu pro národnostní menšiny (v polštině) a další prostředky byly vynaloženy na projekty na podporu čtení a čtenářství, které mají přispívat ke kultivaci osobnosti.

6.3.5. Oblast ochrany movitého kulturního dědictví, muzeí a galerií

Programově se problematikou extremismu speciálně zabývají především Památník Terezín, Památník Lidice (od roku 2009 spravují i Památník v Letech a Pietní místo Ležáky) a Muzeum romské kultury. Tyto organizace se věnují výchově a vzdělávání směřujícímu k etnické a náboženské toleranci s cílem eliminovat řadu negativních společenských jevů (rasismus, xenofobie), které souvisejí s extremismem. Okrajově se problematikou zabývá též Národní muzeum.

Muzeum romské kultury

Prevence extremismu je součástí přednáškové činnosti Muzea romské kultury v Brně. Historik muzea provádí pro širokou veřejnost, žáky a studenty základních, středních a vysokých škol přednášky a besedy na témata z historie Romů (např. holocaust, obecně dějiny Romů). Každoročně přispívá historik muzea svou přednáškou o nacistické genocidě Romů za II. světové války a jejích souvislostech v současnosti v rámci vzdělávacího semináře pro pedagogy z celé České republiky v Památníku Terezín. Tyto akreditované třídní semináře Jak vyučovat o holokaustu jsou pořádány již od roku 2000 ve spolupráci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky, Vzdělávacího a kulturního centra Židovského muzea v Praze, Muzea romské kultury a Památníku Terezín. Mimo jiné historik

Muzea romské kultury také pravidelně přednáší pro studenty Kabinetu multikulturní výchovy Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity v Brně.

Již od roku 2005 spolupracuje Muzeum romské kultury s obecně prospěšnou společností Živá paměť při pořádání přednášek a besed s pamětníkem romského holocaustu na základních a středních školách po celé České republice. Vzhledem k vysokému věku jediné pamětnice jsou v současnosti přednášky konány pouze za přítomnosti historika muzea a vyprávění pamětnice je promítáno z videozáznamu. Po přednášce a promítání vždy následuje diskuze mezi historikem muzea a zúčastněným publikem, která se kromě historických otázek dotýká také současnosti. Tento program s názvem „Zmizelí Romové“ a „Romové dnes“ navštívilo od jeho vzniku již více než 5000 žáků a studentů.

Specifickou formou je také každoroční akce „Jom ha-šoa“. Jde o veřejné čtení jmen obětí holocaustu u příležitosti Dne holocaustu a hrdinství, které každoročně pořádá Institut Terežinské iniciativy a Nadační fond obětí holocaustu. Od roku 2014 se akce koná i mimo Prahu, přičemž v Brně je pořádána ve spolupráci s Muzeem romské kultury. Akce je zacílena na nejširší veřejnost, ale také žáky a studenty různých typů škol.

Důležitým nástrojem osvěty jsou též putovní výstavy Muzea romské kultury. Jednou z nejprezentovanějších je výstava „Genocida Romů“ v době druhé světové války. Výstava byla vytvořena roku 2010 na základě části stálé expozice o holocaustu Romů, jež byla v Muzeu romské kultury pro veřejnost otevřena roku 2007. Jako putovní verze muzejní expozice slouží především základním a středním školám, muzeím a dalším institucím, které o její zapůjčení projeví zájem. Od jejího vzniku výstavu shlédlo již více než 10 000 diváků.

Činnost v lektorském úseku Muzea romské kultury :

- Muzeum romské kultury realizuje programy pro návštěvníky všech věkových kategorií (od předškoláků po seniory).
- V roce 2015 muzeum dosud realizovalo 63 programů ve stálé expozici Příběh Romů, zaměřených na kulturu a dějiny Romů, vč. holocaustu Romů během druhé světové války. Programů se zúčastnilo více než 1200 návštěvníků.
- Program zaměřený na holocaust muzeum realizovalo sedmkrát, z toho třikrát ve spolupráci s Židovským muzeem (250 účastníků).
- Interaktivní program zaměřený na předcházení projevům rasismu a netolerance Můžeme se domluvit? byl proveden rovněž sedmkrát (170 účastníků).
- Specificky zaměřené workshopy pro studenty vysokých škol (budoucí pedagogy, zdravotnické záchranáře a sociální pracovníce) v muzeu absolvovalo 80 zájemců návštěvníků.

Památník Terezín

Boj proti extremismu se prolíná většinou aktivit Památníku Terezín. Památník každoročně pořádá jednodenní a vícedenní vzdělávací semináře pro žáky, studenty a pedagogy (z ČR i ze zahraničí) se zaměřením na historii holocaustu, problematiku antisemitismu, rasismu, nebezpečí nacistické ideologie, jejích projevů a intolerance ve společnosti a to v minulosti i v současnosti: např. „Jak vyučovat o holocaustu“ a „Holocaust ve vzdělávání“, dále cykly přednášek, seminářů, dílen a soutěží pro děti a mládež a besedy s pamětníky „Svědectví pamětníků“.

Památník Lidice

Památník Lidice jako akreditovaná vzdělávací instituce MŠMT pořádá od roku 2006 řadu vzdělávacích programů a aktivit včetně akreditovaných odborných seminářů v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, které si kladou za cíl přispět k výchově žáků v uvědomělé občany chápající otázky vlastní identity, vlastenectví a rasistických a xenofobií projevů.

Akreditované semináře pro učitele dějepisu, výchovy k občanství a jiných humanitních vyučovacích předmětů jsou věnované problematice nacistické represe, československého odboje a perzekuce československých občanů v první polovině 20. století. Na seminářích přednášejí přední odborníci na problematiku moderních dějin. Vzdělávacích programů se zaměřením na novodobou historii pro žáky základních a středních škol se v roce 2015 zúčastnilo 3.898 žáků a studentů, 10. ročníku mezinárodní vědomostní soutěže Lidice pro 21. století se zúčastnilo 3.098 soutěžících ve věku od 10 do 19 let.

V roce 2015 Památník Lidice výrazněji rozšířil spolupráci s obdobnou institucí v arménském Jerevanu a pokračoval ve spolupráci s Památníkem Terezín, Muzeem SNP v Banské Bystrici a Koordinačním centrem česko-německé výměny mládeže Tandem, se kterým vydal Metodické podklady pro česko-německá setkání na památných místech „Společnou cestou ke vzpomínkám“.

V roce 2015 bylo v Památníku Lidice, Ležáky a Lety realizováno 10 výstav týkajících se problematiky extremismu.

Dále lze uvést, že ředitel Památníku Lidice pokračuje v činnosti v pracovní komisi Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, která připravuje projekt úpravy pietního místa v Hodoníně u Kunštátu. Kromě toho byl ředitel Památníku Lidice v roce 2015 oceněn Evropskou unií pro lidská práva a obdržel medaili Za boj proti terorismu. Ta se uděluje těm osobám, které se zasazují nebo podílejí zejména na boji proti terorismu, ale i proti útlaču občanských práv a svobod či proti organizovanému zločinu.

Národní muzeum - Náprstkovo muzeum

Náprstkovo muzeum má jako jednu z hlavních činností seznamování s kulturou, náboženstvím, historií a současností národů a etnik jiných zemí, zejména mimoevropských.

6.4. Ministerstvo spravedlnosti

6.4.1. Státní zastupitelství

Státním zástupcům byl k dispozici **metodický návod pro státní zástupce k postihu trestných činů spojených s extremismem**, který byl jako ucelený materiál postihující extremismus z pohledu činnosti státního zástupce v trestním řízení vyhotoven Nejvyšším státním zastupitelstvím již v roce 2009 (materiál zohledňuje již tehdy připravovanou rekodifikaci trestního práva hmotného). Předmětný metodický návod obsahuje obecný úvod a teoretické souvislosti včetně vymezení pojmů. Materiál obsahuje odpovědi na základní otázky spojené s aplikací trestního práva na zjištěný skutkový děj. Státním zástupcům je volně

přístupný na extranetu státního zastupitelství provozovaného Nejvyšším státním zastupitelstvím.

Na všech stupních státního zastupitelství je **obligatorně uplatňována specializace státních zástupců na trestné činy spáchané z rasové, národnostní nebo jiné nenávistné pohnutky, extremismus.**

I přes malý procentuální podíl těchto trestných činů v rámci celkového nápadu je **kladen důraz na postupy státních zástupců při odhalování této trestné činnosti.** Pokyn obecné povahy nejvyššího státního zástupce č. 8/2009, o trestním řízení, ve znění pozdějších předpisů, v čl. 73 ukládá státním zástupcům při dozoru ve věcech trestných činů spáchaných z nenávistné pohnutky spočívající v rasové, národnostní, náboženské a jiné nenávisti, popřípadě i trestných činů, kde tato pohnutka znakem skutkové podstaty není, dbát na provedení všech úkonů potřebných ke zjištění pohnutky pachatele.

Je zavedena a uplatňována **informační povinnost nižších státních zastupitelství vůči Nejvyššímu státnímu zastupitelství jako forma kontroly a následného metodického vedení u rasově motivovaných trestných činů.** Konkrétně v souladu s pokynem obecné povahy nejvyššího státního zástupce č. 10/2011, o informacích, ve znění pozdějších změn, je nižším státním zastupitelstvím uložena povinnost informovat odbor trestního řízení Nejvyššího státního zastupitelství o nápadu trestných činů spáchaných z národnostní, rasové, náboženské, nebo politické nebo jiné nenávistné pohnutky, a vyžádají-li si další informování, i o způsobu vyřízení věci, konají-li řízení v prvním stupni. Tímto je zabezpečována kontrola postupu státních zástupců nižších státních zastupitelství, resp. možnost získání poznatků za účelem sjednocení rozhodovací praxe na uvedeném úseku činnosti v rámci celé soustavy státního zastupitelství.

Na základě opatření nejvyššího státního zástupce č. 2/2013, o národních korespondentech a jejich expertních týmech, byla mj. zřízena **funkce národního korespondenta pro oblast extremismu.** V roce 2014 byli jmenováni členové expertního týmu, přičemž tito v něm působili i v roce 2015. Národní korespondent a jeho expertní tým jsou na svěřeném úseku garanty meziresortní spolupráce, spolupráce se zahraničním, analyzují judikaturu a odborné články, podílejí se na zpracování dotazníků, vzdělávacích aktivitách, zajišťovaných zejména Justiční akademií. Dále se účastní vnitroresortních porad specialistů či konferencí, jejichž tématem je problematika související s extremismem. Národním korespondentem pro oblast extremismu je státní zástupce působící na Nejvyšším státním zastupitelství. Kontakty na národního korespondenta a jeho zástupce jsou vyvěšeny na extranetu státního zastupitelství, který je přístupný všem státním zástupcům.

Taktéž v roce 2015 pokračoval národní korespondent v tvorbě **Bulletinu národního korespondenta.** Bulletin je v elektronické formě pravidelně zasílán okresním, krajským a vrchním státním zastupitelstvím a rovněž vyvěšován a archivován na extranetu státního zastupitelství provozovaného Nejvyšším státním zastupitelstvím. Je určen pouze pro služební potřebu státního zastupitelství. Bulletin obsahuje zejména přehled a anotace předpisů publikovaných ve Sbírce zákonů a Sbírce mezinárodních smluv, přehled a anotace předpisů publikovaných Nejvyšším státním zastupitelstvím, přehled a anotace judikatury Nejvyššího soudu, Ústavního soudu, Evropského soudu pro lidská práva a obecných tuzemských soudů, i nepublikovaných v oficiálních sbírkách, přehled a anotace publikovaných knih, časopiseckých příspěvků a odborných materiálů státních i nestátních

institucí, přehled a anotace připravovaných a uskutečněných tuzemských a zahraničních vzdělávacích a pracovních akcí, přehled užitečných kontaktů na spolupracující instituce mimo státní zastupitelství. V roce 2015 byla publikována dvě čísla Bulletinu.

Je nezbytné, aby státní zástupci, kteří se specializují na postih této trestné činnosti, pracovali na svém odborném růstu. Státní zástupci se mohou účastnit **vzdělávacích akcí pořádaných Justiční akademii**. Justiční akademie každoročně pořádá semináře na téma extremismus.

Státní zástupci se taktéž aktivně účastní mezinárodních seminářů. V dubnu 2015 se v Paříži konalo **mezinárodní kolokvium státních zástupců, resp. prokurátorů, a dalších justičních činitelů k problematice současného boje proti terorismu**. Akce byla uspořádána pod záštitou francouzské ministryně spravedlnosti Christiane Taubira a ve spolupráci s Národním institutem pro postgraduální studia v oblasti bezpečnosti a justice. Kolokvia se kromě špiček francouzské justice a policie zúčastnili vybraní reprezentanti orgánů veřejné žaloby z Evropy, Severní a Jižní Ameriky, Blízkého východu a Afriky. Akce se taktéž zúčastnili čelní představitelé evropských institucí zabývajících se justiční a policejní spoluprací, jmenovitě Eurojustu a Europolu, a také Rady Evropy. Českou republiku reprezentoval státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství. Cílem kolokvia bylo předat a sdílet informace a zkušenosti z boje proti terorismu, jakož i nalézt nové, resp. efektivní prostředky coby odezvu justiční sféry na stále se zvyšující ohrožení společnosti tímto jevem.

Nejvyšší státní zastupitelství se ke konci roku 2015 stalo členem Mezinárodní asociace prokurátorů (International Association of Prosecutors – IAP). Mezinárodní asociace prokurátorů je nevládní, nepolitická asociace a jediná celosvětová organizace státních zástupců. Jejím cílem je především napomáhat státním zástupcům na mezinárodní úrovni v boji proti organizované nebo jiné závažné trestné činnosti. Mezinárodní asociace prokurátorů se díky pořádaným seminářům zaměřuje také na výměnu odborných znalostí a zkušeností mj. souvisejících s extremismem.

6.4.2. Probační a mediační služba

V průběhu roku 2015 pokračovala díky projektům realizovaných Rubikon centrem, z. s., již osvědčená spolupráce probačních úředníků s vyškolenými romskými mentory. Tuto službu je možno řadit mezi programy, které umožňují zohlednit při každodenním provádění probačních a mediačních činností specifika práce s romskými klienty (*pachateli a oběťmi trestné činnosti*). Díky této službě se dařilo kvalitativně lépe projednávat trestnou činnost spojenou s extremistickými projevy v chování a minimalizovat její dopady na oběti. Služba byla PMS poskytována Rubikon centrem v rámci realizace projektů **Romský mentoring 2015** financovaných městskými programy prevence kriminality (MV ČR) a projektem Alternativa pro Romy (*financovaného prostřednictvím evropských fondů*). Bohužel zajištění této služby není v ČR systémově řešeno tak, aby služba Romský mentoring byla probačním úředníkům dostupná ve všech soudních okresech, kde by s ohledem na projednávané druhy trestné činnosti byla potřebná. Možná řešení jsou již iniciována a PMS bude i nadále aktivně přispívat k vyřešení tohoto problému.

Zástupce PMS působil jako jeden ze dvou českých expertů v pracovní skupině **Probation and Prison** vytvořené v rámci **Radicalisation Awareness Network**. V pracovní skupině působila PMS v úzké součinnosti s druhým vyslaným českým expertem zastupující

Vězeňskou službu ČR. Pracovní skupina byla zřízená Evropskou komisí a zastřešuje zástupce probačních a vězeňských služeb z členských zemí - odborníky a praktiky zabývajícími se tématem radikalizace pachatelů odsouzených za trestnou činnost spojenou s terorismem a extremismem. Pracovní skupina se těmito tématy zabývala ve vztahu k programům zacházení a způsobům práce s odsouzenými ve věznici a v rámci činnosti probační služby, věnovala se rovněž programům určeným obětem této trestné činnosti. Cílem setkání zástupců pracovní skupiny byla vzájemná výměna informací o aktuální situaci jednotlivých členských států, představení již osvědčených programů zacházení s pachateli a příprava doporučení k vytvoření účinné strategie a dobré praxe, kterou by mohly jednotlivé členské země dále rozvíjet.

PMS měla své zastoupení v expertní skupině vytvořené Ministerstvem vnitra ČR za účelem hodnocení aktuální situace ČR v oblasti **diváckého násilí** a hledání způsobů jejího řešení.

6.4.3. Institut pro kriminologii a sociální prevenci

Institut pro kriminologii a sociální prevenci (dále jen „IKSP“) řešil v uplynulém období výzkumný projekt **„Současná situace v oblasti extremistických hnutí v ČR s důrazem na jejich potenciální podporu u mladistvých a na šíření extremistických ideologických obsahů po Internetu“**, a to v rámci Programu bezpečnostního výzkumu České republiky v letech 2010 až 2015 (BV II/2-VS), tematická oblast Ochrana proti kriminalitě, protispolečenskému chování a sociopatologickým jevům. Vzorek obsahoval 3.300 respondentů ve věku 16 - 18 let. Dotazování se týkalo mimo jiné postojů mládeže k současné společenské situaci a jejich názorů na to, jakých prostředků použít; výsledky byly porovnány s obdobným výzkumem IKSP z roku 1995.

Základní spokojenost se společenskou situací je v porovnání s r. 1995 značně odlišná. Zatímco tehdy byly tři čtvrtiny mladých spokojeny (byť samozřejmě s výhradami), v současnosti je těchto „spokojených“ jen zhruba polovina. Každý sedmý! respondent se pak vyslovil pro nutnost základní restrukturalizace společnosti – viz tabulka.

Jaký je Váš pohled na současnou situaci v naší společnosti?

	% 1995	% 2012
Vše je na dobré cestě, jsem v podstatě spokojen/a	3	5
Najde se dost věcí, které by bylo třeba změnit	73	46
Spousta věcí se mi nelíbí a štve mě	20	34
Tato společnost je od základu špatná, je třeba ji úplně předefinovat	3,5	15

Jestliže jsou mladí lidé takto poměrně kriticky naladěni, je otázkou, jak by hodlali problémy řešit? Jsou příznivci **skutečně radikálních postupů**, nebo by postupovali spíše uvážlivě?

Více než polovina odpovědí vyznívá umírněně – překotná a dramatická řešení nejsou mládeží podporována. Zajímavý je však nezájem o kompromisní variantu, podle které je radikálně možno řešit pouze některé věci. V r. 1995 se k ní uchýlila čtvrtina respondentů, zatímco nyní překvapivě jen 6 %. Rozdíl se přesunul do krajního vyjádření, že radikalismus představuje ideální cestu pro řešení problémů – tento názor zastává 34 % dotázaných mladých lidí. V tomto posunu lze cítit ve výzkumu též zjištěnou frustraci z korupčního prostředí, sporných výkonů orgánů činných v trestním řízení, průtahů v práci justice a podobně. Rozdíl celých 23 procentních bodů oproti polovině devadesátých let znamená **skutečně masivní příklon k radikálním řešením**; právě z této skupiny se s nejvyšší pravděpodobností budou rekrutovat příznivci krajních politických struktur, případně i aktivní aktéři anti-společenských aktivit.

V čem je odlišný názorový svět oné třetiny mladých, ztotožňujících se (verbálně) s radikálními řešeními? Rozdílů je celá řada, souhrnně je možno říci – nepřátelštější vztah téměř ke všem menšinám i k policii. „Radikálové“ zároveň deklarují vyšší znalosti extremistických hnutí, přesněji řečeno významně výše skórují ve variantě „Vím, o co jim jde a s některými jejich názory sympatizuji“. Zvýšené sympatie zde pozorujeme i vůči anarchistům a Antifě, související položka „obavy“ ale naznačuje, že mezi radikály přesto dominují příznivci extrémní pravice. Domněnku, že radikálové spíše nepatří k anarchoautonomní sféře potvrzuje i skutečnost, že častěji projevují zájem o vstup do armády.

Příznivci radikálních řešení jsou pochopitelně častěji muži, zvýšený podíl z nich navštěvuje učňovské školy a bydlí na malém městě do 15 tisíc obyvatel. Nepotvrdila se ale varianta, že by šlo častěji o mládež, která nenavštěvuje žádné školské zařízení.

Pokus o odhad počtu aktivních přívrženců krajní pravice a krajní levice mezi mládeží

Pro každou preventivní politiku je především nutno znát cílovou skupinu, a to z hlediska její velikosti a hlavních charakteristik. Kolik je tedy aktivních přívrženců krajních politických subjektů? Při vědomí všech limitů takového postupu byla použita metoda extrapolace výsledků, získaných na vzorku na celou populaci dané věkové skupiny v ČR.

- Za neonacisticky laděnou krajní pravici byli považováni respondenti, kteří za své nejsympatičtější hnutí označili buď neonacisty, nebo autonomní nacionalisty. Z těchto sympatizantů uvedlo 13 respondentů, že se skutečně stali členy příslušného hnutí, což vzhledem k velikosti vzorku činí asi 0,4 %. Věková skupina 15-19 let čítala v roce 2011 v ČR přibližně 575 tisíc osob; uvedený podíl tedy představuje 2.300 osob. Přijmeme-li hypotézu, že v následující pětileté věkové kohortě (20-24 let) je podíl členů neonacistických subjektů srovnatelný, dojdeme při počtu 674 tisíc osob tohoto věku k výsledku cca 2.700 členů uvedených organizací. Tímto postupem tedy **na území ČR mezi mladými lidmi ve věku 15 – 24 let nalezneme přibližně 5.000 aktivních členů / podporovatelů neonacisticky laděných subjektů**. To koresponduje s údaji Policie ČR, podle jejíchž odhadů je takovýto počet aktivních přívrženců v celé populaci. Ve věkových skupinách nad 25 let již ale dle expertů nacházíme kvantitativně nevýznamné množství osob (byť mohou hrát v rámci neonacistického prostředí významnou úlohu).

- Krajní levice pro účely této úvahy reprezentují ti mladí lidé, kteří za svá favoritní hnutí prohlašují buď anarchisty, nebo Antifu. Tyto počty jsou sice vyšší, než v případě ultrapravice, zato ale mnohem menší podíl sympatizantů uvádí skutečné „členství“. Za aktivní anarchisty se tak nepřímo prohlásilo 10 respondentů, za příslušníky Antifašistické akce pak 7 dotázaných. Těchto 17 osob představuje asi 0,5 % vzorku, což při užití výše uvedeného postupu znamená asi 2900 aktivistů mezi 15-19letými a 3300 mezi mládeží 20-24 let. **Celkem tak můžeme hovořit o zhruba 6.200 aktivních členech / podporovatelích militantní levice mezi mladými lidmi ve věku 15 – 24 let.**

6.4.4. Oblast vězeňství

V roce 2015 se stala problematika extremismu a terorismu velmi diskutovaným tématem, především v souvislosti s událostmi v západoevropských zemích. Vzhledem k tomu, že bylo tamními orgány zjištěno, že k rekrutování do řad extremistických skupin byly získávány osoby ve vězeňských zařízeních, bylo třeba i ze strany Vězeňské služby České republiky (dále jen „VS ČR“) věnovat tomuto tématu zvýšenou pozornost. V podmínkách českých věznic, v současné době, nelze jednoznačně hovořit o náboru či rekrutování do řad teroristických skupin náboženského charakteru, nicméně proces radikalizace se dotýká i tohoto specifického prostředí. Je možno hovořit o radikalizačních tendencích souvisejících s extremismem. Tyto snahy nelze podceňovat, a proto i VS ČR musí tyto snahy monitorovat a analyzovat. Uvedené problematice je třeba věnovat pozornost nejen po linii vězněných osob, ale zabezpečit též zvyšování povědomosti o konkrétních tématech i u odborného personálu věznic.

Prohlubování znalostí a vědomostí u zaměstnanců VS ČR je nedílnou součástí monitorovacích procesů u radikalizačních tendencí, které se mohou u vězněných osob, ve vazebních věznicích a věznicích objevovat. V rámci dané problematiky je nezbytné prohloubit a zintenzivnit spolupráci mezi VS ČR a ostatními bezpečnostními sbory v oblasti sdílení informací a prohlubování teoretických znalostí odborného personálu věznic. Bezesporu jednu z hlavních úloh v tomto procesu bude plnit i Akademie VS ČR ve Stráži pod Ralskem. V této souvislosti funguje úzká spolupráce mezi PČR a VS ČR. Jde především o přednáškovou činnost na různých poradách vedoucích pracovníků, ale i účast na specifických školeních, které se v rámci Služební a profesní přípravy ve vazebních věznicích a věznicích každoročně provádějí. Taktéž svoji úlohu plní i ustanovení kontaktní osoby za VS ČR, která na školeních a přednáškách pro zaměstnance rovněž participuje a která je navíc i členem evropských institucí, jež se výše uvedeným problematikám blíže věnují. Jde především o EENeT (European Experts Newtwork on Terrorism Issues), RAN P&P (Radicalization Awareness Network – Group Prison and Probation) či RAN DERAD. Nedílnou součástí je též spolupráce s akademickým sektorem, především s Policejní akademií České republiky a Masarykovou univerzitou Brno.

Pro odborné zaměstnance věznic a vazebních věznic byl též v loňském roce uspořádán specifický seminář na Policejní akademii ČR, který se týkal především otázek extremistických hnutí na našem území.

6.5. Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy

MŠMT standardně podporuje realizaci preventivních aktivit zaměřených na problematiku extremismu. MŠMT na rok 2015 vyhlásilo dotační **program na realizaci**

aktivit v oblasti prevence rizikového chování v působnosti resortu MŠMT, na který ze svého rozpočtu vyčlenilo 20 mil. Kč. V rámci tohoto dotačního programu byly podporovány zejména programy dlouhodobé primární prevence rizikových forem chování dětí a mládeže. Příjemci dotací byly školy, školská zařízení a nestátní neziskové organizace, které pracují s dětmi a mládeží. V roce 2015 byly projekty pro oblast kriminality, kde jednou z priorit je i oblast prevence extremismu, rasismu a xenofobie, podpořeny celkovou částkou 8 116 018,- Kč. Výsledky dotačních řízení jsou zveřejněny na www.msmt.cz v sekci „Vzdělávání“ - „Speciální vzdělávání“, odkaz „Prevence“

Internetový portál **www.prevence-info.cz**, který MŠMT vytvořilo v roce 2011, sdružuje informace z oblasti primární prevence rizikového chování dětí a mládeže. Jednou z oblastí, které se tento portál věnuje je i problematika extremismu, rasismu a xenofobie.

Obsahem všech **rámcových vzdělávacích programů pro střední vzdělávání** je průřezové téma „Občan v demokratické společnosti“ a vzdělávací oblast „Společenskovědní vzdělávání“, kde je extremismus a boj proti extremismu začleněn. Dále pak zaleží na podmínkách a možnostech školy, jak tento pojem dále rozpracuje ve svých školních vzdělávacích programech. Střední školy, které vzdělávají žáky v oborech 68-42-M/01 Bezpečnostně právní činnost, mají problematiku extremismu ve svých programech rozpracovanou ve větším rozsahu, než školy vzdělávající žáky v ostatních oborech s maturitní zkouškou nebo výučním listem.

Důležitou součástí **rámcových vzdělávacích programů pro základní školy** (dále jen „RVP ZV“) je prevence rasistických, xenofobních a extrémistických postojů, výchova k toleranci a respektování lidských práv a výchova k úctě k přírodnímu a kulturnímu prostředí a k ochraně uměleckých a kulturních hodnot.

V oboru **Dějepis** na druhém stupni základních škol je v RVP ZV tato tematika začleněna v tematickém okruhu Moderní doba, zejména v očekávaných výstupech:

- (žák) rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů.
- (žák) charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět; rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu.
- (žák) na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv.

V oboru **Výchova k občanství** se prezentuje v tematickém okruhu Člověk ve společnosti, hlavně v očekávaných výstupech:

- (žák) objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám.
- (žák) rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extrémistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti.

Problematika extremismu je dále součástí průřezového tématu Multikulturní výchova, zejména v tematických okruzích: Kulturní rozdíly, Lidské vztahy, Etnický původ, Multikulturalita a Princip sociálního smíru a solidarity. Prostor se dále nabízí i v doplňkovém vzdělávacím oboru **Etická výchova**.

Oblast mládeže:

V oblasti mládeže je problematika extremismu zohledněna v *Koncepci podpory mládeže na období 2014 – 2020* (schválena usnesením vlády České republiky ze dne 12. května 2014 č. 342), a to zejména ve:

- Strategickém cíli č. 3 „Vytvářet příznivé a udržitelné podmínky pro účast dětí a mládeže v zájmovém a neformálním vzdělávání“
- Strategickém cíli č. 7 „Podporovat všestranný a harmonický rozvoj dětí a mládeže s důrazem na jejich fyzické a duševní zdraví a morální odpovědnost“.
- Strategickém cíli č. 10 „Usnadňovat začlenění dětí a mládeže s omezenými příležitostmi“.
- Strategickém cíli č. 12 „Podporovat rozvoj kompetencí dětí a mládeže pro bezpečné a tvořivé užívání médií“.

Konkrétní opatření k naplňování těchto cílů jsou realizována prostřednictvím pravidelné činnosti školských zařízení pro zájmové vzdělávání (střediska volného času, školní kluby, školní družiny) a nestátních neziskových organizací pracujících s dětmi a mládeží v oblasti zájmového a neformálního vzdělávání, zejména v rámci:

- Podpory organizací pracujících s dětmi a mládeží s důrazem na inkluzivní přístup.
- Podpory vzdělávacích aktivit, projektů a programů zaměřených na systematické rozvíjení klíčových kompetencí pro komplexní rozvoj osobnosti.
- Podpory spolupráce škol, školských zařízení a ostatních organizací a institucí jako center vzdělanosti a kulturně-společenského zázemí v obci.
- Podpory rozvoje kritického myšlení s cílem chránit děti a mládež před manipulací vedoucí k rizikovému chování.
- Podpory snižování násilí namířeného vůči druhým i sobě samému prostřednictvím prevence.
- Podpory aktivit směřujících k vzájemnému poznávání tradic a kultur, odbourání předsudků a stereotypů.
- Podpory rozvoje a aplikaci pedagogických přístupů v oblasti výchovy a vzdělávání k toleranci a prevenci rasismu a extremismu.
- Podpory informovanosti dětí, mládeže a široké veřejnosti o rizikových mediálních obsazích a o vhodnosti konkrétních mediálních obsahů pro jednotlivé věkové kategorie dětí a mládeže.
- Podpory škol, školských zařízení a kulturních institucí ve vytváření vzdělávací nabídky zaměřené na porozumění médiím a její aktivní užívání.
- Podpory rozvoje schopnosti odhalovat mediální manipulaci a bránit se jí.

Systémově nastavená finanční podpora MŠMT v oblasti mládeže na realizaci aktivit vedoucích k naplňování výše zmíněných **nadčasových** strategických cílů a opatření v rámci *Koncepce podpory mládeže na období 2014 – 2020* a implementační struktura naplňování *Koncepce podpory mládeže na období 2014 – 2020* umožňuje flexibilně reagovat na nové společenské výzvy v oblasti mládeže na národní a krajské úrovni, proto odbor pro mládež neuplatňuje požadavek na zohlednění nových opatření v reakci na potenciální nové problémy.

Operační program vzdělávání pro konkurenceschopnost (OP VK):

V Operačním programu vzdělávání pro konkurenceschopnost (OP VK) byla dotčená problematika řešena v rámci výzev vyhlášených v Prioritní ose 1: Počáteční vzdělávání, a to především v oblasti podpory, 1.2 Rovné příležitosti dětí a žáků včetně dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. V této oblasti podpory byla explicitně vymezena

podporovaná aktivita „*Prevence rasismu a xenofobie prostřednictvím podpory multikulturní výchovy a vzdělávání*“.

V této oblasti podpory bylo celkem realizováno 21 projektů s finanční dotací ve výši cca 170 mil. Kč.

Několik projektů bylo realizováno rovněž v rámci oblastí podpory 1.1 Zvyšování kvality ve vzdělávání a 1.3 Další vzdělávání pedagogických pracovníků.

Výstupy projektů jsou postupně ukládány do databáze (<https://database.op-vk.cz/>) a jsou nabízeny k využití subjektům, které se zabývají vzděláváním.

Vzdělávání pedagogických pracovníků:

- *Kurz proti předsudkům ve škole* - jak s tématy předsudků pracovat ve výuce, včetně uvědomění si nebezpečí extremismu (Masarykova univerzita Brno).
- *Extremismus (xenofobie, rasismus, anarchismus, fanatismus, terorismus, nacionalismus, multikulturní soužití)* - Publikace zaměřená na extremismus a jeho projevy mezi dětmi a mládeží (Benepal, a.s.).
- *Prevence projevů extremismu ve školách* – praktický manuál pro učitele (Občanské sdružení PANT).
- *Hrozby extremismu / Příležitosti demokracie* - výchova k aktivnímu občanství - akreditované semináře pro učitele; publikace pro PP Demokracie versus extremismus, návazný kurz pro lektory; Rešerše aktivit v oblasti výchovy k aktivnímu občanství v mezinárodním kontextu - krátké anotace aktivit organizací, které se ve své činnosti věnují extremismu (Asi-milování).
- *Metodika pro realizaci multikulturní výchovy formou zážitkové pedagogiky*.
- *Třídílná publikace Demokracie versus extremismus* - určena zejména pedagogům základních a středních škol, výchovným poradcům, metodikům prevence a dalším pedagogickým pracovníkům (Asi-milování).
- *Sociálně patologické jevy v pregraduálním vzdělávání* - studijní materiál k získání základního teoretického vhledu do problematiky extremismu a radikalismu.
- *Problematika politického extremismu ve výchově k občanství* – skript pro studenty OU.

Vzdělávací programy pro žáky ZŠ a SŠ:

- *Hrozby extremismu/ Příležitosti demokracie* - výchova k aktivnímu občanství, jak s tématem extremismu ve škole nakládat a co dělat v případě, že se mezi žáky projevy extremismu objeví.
- *Prevence rasismu a xenofobie prostřednictvím multikulturní výchovy*.

Informace k plánovaným činnostem MŠMT v roce 2016, které přispějí ke snadnější integraci cizinců a sníží tím riziko extremismu a extremistických nálad ve společnosti:

V roce 2016 a v letech následujících zabezpečí MŠMT **kurzy základů vzdělávání v oblasti kultury a demokracie** pro osoby s udělenou mezinárodní ochranou formou azylu nebo doplňkové ochrany, které pobývají v integračních střediscích Správy uprchlických zařízení MV i mimo tato zařízení. Obsah kurzu bude orientován na utváření a rozvíjení demokratických vědomostí a postojů, k dodržování lidských práv a svobod, k pochopení významu řádu, pravidel a zákonů pro fungování společnosti, k výchově odpovědného člena společnosti. Základním východiskem budou témata jako Listina základních práv a svobod, práva a povinnosti občana, základní principy a hodnoty demokratického politického systému

(právo, spravedlnost, volební systémy a demokratické volby), principy soužití minority a majority. Dále budou obsahem kurzu témata jako kořeny a zdroje evropské civilizace a kultury, klíčové mezníky evropské historie, evropská integrace; instituce Evropské unie a jejich fungování; čtyři svobody a jejich dopad na život jedince. Cílem tohoto kurzu je představit evropské socio-kulturní prostředí, budovat povědomí o demokratických hodnotách, motivovat k občansky odpovědnému přístupu a tím eliminovat protiprávní jednání cizinců.

7. Seznam použitých zkratk

AČR – Armáda ČR
APK – Asistent prevence kriminality
CS - Celní správa
ESF - Evropský sociální fond
ESSK – Evidenčně statistický systém kriminality
GIBS – Generální inspekce bezpečnostních sborů
GŘ – Generální ředitelství
IKSP - Institut pro kriminologii a sociální prevenci
IOP – Integrovaný sociální program
MK – Ministerstvo kultury
MO – Ministerstvo obrany
MPO – Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí
MSP - Ministerstvo spravedlnosti
MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MV – Ministerstvo vnitra
MZ – Ministerstvo zahraničí
NNO – Nestátní neziskové organizace
NSZ – Nejvyšší státní zastupitelství
OP LZZ – Operační program lidské zdroje a zaměstnanost
PČR – Policie České republiky
PMS – Probační a mediační služba
P-RCH – Prevence rizikového chování
RKP – Resortní komise pro prevenci
RMO – Rozkaz ministra obrany
SIP - Státní integrační program
SKPV – Služba kriminální policie a vyšetřování
ÚOOZ – Útvar pro odhalování organizovaného zločinu
ÚV – Úřad vlády
VPŠ a SPŠ MV – Vyšší policejní škola a Střední policejní škola Ministerstva vnitra
VS - Vězeňská služba